

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys ajan saatossa

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys perustettiin 1910 keisarilliseen Suomeen, missä oli jo kaupallista puutarhakasvien viljelyä kasvavan työväestön ja virkamieskunnan tarpeisiin. Näiden puutarhaviilijöiden edustajiksi oli jo syntynyt maahamme paikallisia puutarhajärjestöjä. Turun seudulla suomenkieliset viljelijät saivat oman järjestön 15 vuotta myöhemmin kuin Tampereen, Jyväskylän ja Oulun alueiden viljelijät, koska Turun alueella toimi jo ruotsinkielinen järjestö ja 1800-luvun lopulla valtaosa viljelijöistä oli ruotsinkielisiä.

Yhdistyksen jäsenistö

Aivan alussa merkittävin osa jäsenistä oli ruotsinkielisten viljelmien palkkaamia puutarhureita tai muita puutarhaviiljelyn esimiehiä, koska suomenkielisillä pienviljelmillä ei ollut vielä kykyä omaehtoiseen järjestymiseen. Laitospuutarhureita tuli mukaan, kun puutarhoja perustettiin 1920-luvulta alkaen tuottamaan terveellistä ravintoa parantoloille ja sairaaloille. Vähän myöhemmin alkoivat kaupunkien ja seurakuntien puutarhat tuottamaan koristekasveja julkiseen vihreytykseen, joka toi lisää puutarha-alan ammattilaisia jäseniksi. Virkamiespuutarhureiden määrä alkoi lisääntyä Toisen maailmansodan jälkeen, kun puutarha-alan koulutus, tutkimus ja neuvonta kasvoivat, mutta silti yhdistyksen jäsenistön suurimman ryhmän muodostivat lähes koko 1900-luvun ajan itsenäiset puutarhaviiljelijät.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys pyrki alussa edistämään myös harrastusluonteista tai kotitarveviljelyä, mutta muuttui nopeasti ammattiviljelijöiden järjestöksi. Alussa valtaosa jäsenistä viljeli avomaalla vihanneksia, marjoja ja hedelmiä. Pian alkoi kuitenkin katteenalainen viljely lisääntyä. Ensin rakennettiin lavoja, joiden tekoon haettiin oppia jopa ulkomailta. Vähitellen opittiin rakentamaan myös lasikatteisia kasvihuoneita. Samaan aikaan alkoi avomaanvihannesten viljely levitä klassista puutarhaa laajemmin pelloille, jolloin kyseiset viljelijät hakeutuivat pääasiassa maanviljelys- ja pienviljelyseuroihin. Toisen maailmansodan aikoihin kasvihuoneviljelijät muodostivat Puutarhayhdistyksen jäsenistön suurimman ryhmän.

Muita kuin puutarhaviiljelijöitä ja heidän perheenjäseniään yhdistykseen liittyi alussa vähän. Vuonna 1950 L-S Puutarhayhdistyksen silloinen puheenjohtaja K.J. Siivonen teki 40-vuotiskatsauksen, missä hän mm. antoi tietoja jäsenistön kehittymisestä. Jäseniä oli eri vuosikymmenillä seuraavasti:

v. 1910	39 henkeä
v. 1920	42 henkeä
v. 1930	127 henkeä
v. 1950	208 henkeä.

Hän myös ilmoitti itsellisten eli yrittäjäviljelijöiden suhteelliset osuudet eri vuosien jäsenistössä: v. 1930 itsellisiä oli 52 % ja v. 1950 75,5 %. Tämän jälkeen viljelijöiden suhteellinen osuus alkoi laskea ja vaikka heidän osuuttaan ei enää laskettu, niin laskun voi arvioida kiihtyneen 60- ja 70-lukujen aikana eikä uusia viljelijöitä tullut enää mukaan 1980-luvulla kuin muutama.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys oli muita paikallisyhdistyksiä kauemmin puutarhaviljelijäin järjestö, koska Turun seudulla on muuta maata enemmän puutarhaviljelmiä. Viljelijäjäsenien määrä alkoi kuitenkin laskea jo 1960-luvulla, kun valtakunnalliset toimialajärjestöt kuten Kauppapuutarhaliitto ja Hedelmän- ja marjanviljelijäin Liitto alkoivat tehostaa toimintaansa perustamalla piiriorganisaatioita ja 1980-luvulla tuotekohtaisia kerhoja tai jaostoja. Kun viheralan ihmisten järjestäytyminenkin suuntautui pääasiassa valtakunnallisiin erikoisliittoihin, alkoi Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen toiminta väijäämättä laantua.

Puutarhayhdistyksellä oli edessä joko toiminnan alasajo tai uusien jäsenryhmien etsiminen. Ratkaisu olikin aika lähellä, sillä alueelle oli perustettu vuonna 1985 puutarhaharrastajain yhdistys, Turun Seudun Viherpeukat. Melko kivuttoman neuvottelun jälkeen Viherpeukat liitettiin vuonna 2002 osaksi Lounais-Suomen Puutarhayhdistystä. Molemmat järjestöt hyötyivät fuusiosta, sillä Viherpeukatkin kaipasivat uutta vetoapua puutarha-alan ammattilaisilta. Tämän jälkeen yhdistykseen on liittynyt myös viheralan ammattilaisia, koska yhdistys tarjoaa heille kosketuspinnan potentiaaliseen asiakaskuntaan eli puutarhaharrastajiin.

Muutama vuosi myöhemmin yhdistys alkoi järjestää viherammattilaisille kurseja ja yhteistapaamisia, jolloin jäseniksi liittyi siihen asti heikosti järjestäytyneitä viheralan yrittäjiä. Järjestäytyneempään toimintaan päästään sen mukaan, miten viheryrittäjät osaavat organisoida yhteistyötään.

Tavoitteet ja toimintamuodot

Yhdistyksen toiminnan tarkoitus ei ole paljoa muuttunut perustamisajoista, vaikka jäsenistö ja yhteiskunnallinen ympäristö ovat muuttuneet voimakkaasti. Sääntöihin kirjattiin alun perin jo hyvin laveat tavoitteet eli yhdistyksen tarkoituksena on edistää alueellaan puutarhakulttuuria monin tavoin. Toiminnan painopiste tämän määritelmän sisällä on vaihdellut sitäkin enemmän.

Ensimmäiset 50 vuotta yhdistys oli melko puhdas ammattiviljelijäin järjestö. Kun pitkään aikaan ei maassamme ollut valtakunnallisia puutarhajärjestöjä, otti Lounais-Suomen Puutarhayhdistys joskus kantaa valtakunnallisiin kysymyksiin kuten maahan tuontiin. Pääosa etujen ajamisesta kohdistui paikallisiin asioihin kuten torimyyntin sääntöihin ja valvontaan.

Tärkeällä sijalla oli viljelijäin keskinäinen yhteistoiminta. Aina tulos ei ollut aivan alkuperäisen kuvitelman mukainen. Puutarhatuotteiden jalostaminen säilykkeiksi ja eineksiksi ei toteutunut osuuskuntapohjalta, mutta pyrkimys oli osatekijä Jalostajan synnyssä. Viljelijäin yhteinen taimisto koettiin tärkeäksi, koska monet jäsenet viljelivät marjoja ja hedelmiä. Taimisto perustettiin, mutta sen omistajiksi ei koskaan saatu viljelijöitä muutamaa enempää ja kokeilu päättyi melko pian. Tuottajien keskinäistä yhteismarkkinointia yhdistys pyrki synnyttämään useinkin kerran, ja aina laihoi tuloksin! Jo ensimmäisinä vuosina havaittiin, että Turussa oli useimmilla puutarhatuotteilla muuta maata halvemmat hinnat, mikä johtui yksinkertaisesti alueen suhteellisen suuresta tuotannosta. Viljelijät eivät kuitenkaan keksineet tapaa, millä yhteisyritys olisi voinut toimittaa tuotteita muille paikkakunnille. Aluksi syynä oli markkinoiden heikko logistiikka, kun ei ollut jakotukkuja eikä nopeita kuljetustapoja. 1950-1980 –luvuilla oli parikin yhteisyritystä, mutta viimeinenkin kaatui valtakunnallisen järjestelmän ajaututtua konkurssiin v. 1988.

Muun puutarhakulttuurin edistäminen jäi ensimmäisinä vuosikymmeninä kaupallisen puutarhaviljelyn jalkoihin, mutta sitä tehtiin kuitenkin. Puutarhanäyttelyitä yhdistys on järjestänyt

vuodesta 1935 ja sitä ennenkin auttoi jäseniään esiintymään toisten järjestämissä näyttelyissä. Puutarhanäyttelyissä tuodaan viljelytuotteita esille osin taiteellisin keinoin, jolloin ne ovat muutakin kuin tuote-esittelytapahtumia. Toisen maailman sodan jälkeen jäsenistöön alkoi tulla myös viheralan ammattilaisia, jolloin toiminnassakin otettiin esille mm. julkisen vihreytyksen edistäminen. Yhdistyksen toiminnassa tapahtui suuri muutos vuonna 2002, kun sen toimintaan otettiin mukaan puutarhaharrastajat, jolloin yhdistys sai kerralla parisataa uutta jäsentä. Sen jälkeen yhdistyksen nimissä on tehty puutarha- ja kulttuurimatkoja, harjoitettu kädentaitoja ja pidetty puutarhan hoitoon liittyviä valistustilaisuuksia, joita toimintoja oli aiemmin järjestetty vain satunnaisesti. Jäsenistön laadun muutos vaikutti myös sääntöihin, joista poistettiin mahdollisuus liittyä yhdistyksen ainaisjäseneksi, entiset ainaisjäsenet toki säilyttivät statuksensa. Aiemmin yhdistys onniteli kaikkia tasavuotia täyttäneitä jäseniä, mutta jäsenistön vaihtuvuuden lisääntyessä on onniteltu merkkipäivinä vain järjestötyössä ansioituneita.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen alkuajat

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys **perustettiin 11.1.1910 Vähäväkisten talossa** Puutorin laidalla Turussa. Yhdistyksen perustivat alueen suomenkieliset puutarhaviljelijät ajamaan heidän asioitaan. Alueella oli jo yksi puutarhaviljelijäin etuja ajava yhdistys, mutta se oli ruotsinkielinen, maamme vanhin elossa oleva puutarhajärjestö Aura Trädgårdsvänner rf. Maamme vanhimmat suomenkieliset puutarhajärjestöt oli perustettu 15 vuotta aikaisemmin Tampereelle ja Jyväskylään ja vähän myöhemmin muutamalle muullekin paikkakunnalle. Miksi turkulaiset tulivat näin ”jätkijunassa”? Ehkä se johtui kielestä: Muualla perustettiin ruotsin- ja suomenkielisten yhteisiä järjestöjä, joiden käyttökielenä oli ruotsinkielisten pienen osuuden vuoksi suomi.

Perustavassa kokouksessa oli läsnä 14 henkilöä, joihin sisältyi yksi pariskunta. Muuten heidän taustoistaan tiedetään hyvin vähän, mutta jossain aikaisemmassa historiikissa mainitaan, että vain yksi oli itsellinen viljelijä ja muut olivat palkollisia. Alueen merkittävimmät puutarhaviljelykset olivat siis ruotsinkieliset kartanot, joiden suomenkieliset pehtorit ja muut etumiehet olivat huomanneet suomenkielisen järjestön tarpeellisuuden. Melko nopeasti asiat muuttuivat eli itselliset viljelijät muodostivat pitkän aikaa yhdistyksen enemmistön.

Kieliasia pulpahtaa muutaman kerran esille yhdistyksen alkuvaiheen aikana. Mm. yhdistys ei halunnut osallistua järjestönä v. 1910 Aura Trädgårdsvännerien järjestämään puutarhanäyttelyyn, mutta ei myöskään estänyt omia jäseniään osallistumasta siihen. Ehkä jotain skismaa osoittaa se, että kerran paheksuttiin, kun V-S Maanviljelysseura ei antanut avustusta yhdistyksen viljelykilpailua varten, vaikka oli avustanut ruotsinkielisen järjestön puutarhanäyttelyä. Selviä ongelmia kuvaa sekin, että yhdistys valitsi kerran toimikunnan selvittämään tarkemmin määrittelemätöntä kinaa ruotsinkielisen järjestön kanssa.

Toimikuntien valitseminen asioiden hoitoa varten oli alkuaikojen toimintamuoto muutenkin. Niiden kokouksista ei ole säilynyt kirjallisia tietoja, joten monet asiat ovat tiedossa vain viitteellisesti. Esimerkiksi aivan alussa ehdotettiin viikkokokouksia, joita kutakin varten piti valita oma toimikunta edellisessä kokouksessa. Viikkokokouksien pito ei varmaankaan mennyt aivan niin juohevasti kuin ensin ajateltiin, sillä jo saman vuoden syksyllä alettiin puhua kuukausikokouksista, joihin toimikuntien tuli valmistella esityksiä ja muuta ohjelmaa. Silti väkeä ei saatu kovin kerkeästi liikkeelle, joten päätettiin pyytää jäsenistöltä ehdotuksia ohjelmien suhteen, mm. toivottiin

kokouksiin muutakin kuin pelkkiä alustuksia asia-aiheista. Vain yksi nainen teki oman kirjallisen ehdotuksen ja hänelle lahjoitettiin puutarhakalenteri!

Aivan ensimmäisinä asioina perustettiin **paikanvälitystoimisto**, jonka tehtävänä oli välittää työvoimaa puutarhaviljelmille. Se sijoitettiin maanviljelystomistoon. **Siementen ostokomitea** oli myös ensimmäisiä asioita. Molemmat jäivät melko lyhytaikaisiksi, sillä markkinatalous alkoi pelata sitä mukaan, kun viljely koheni, mutta olivat varmaankin aluksi tarpeellisia. **Viljelijäin omistama taimisto** perustettiin vuonna 1911 tuottamaan jäsenviljelmille mm. marjakasvien ja hedelmäpuiden taimia, mutta se sammui nopeasti. Yhdistys tunsu halua ostaa käyttöönsä liikeyhdistyksen omaa toimistoa varten, mutta sopivan hintaista ei tuntunut löytyvän. Oma postilaatikko saatiin kuitenkin kahvila Imatran seinään Linnankadun ja Kauppiaskadun kulmaan. **Omaa kirjastoakin** alettiin perustaa, mutta se lienee toiminut jäsenten kotona, viimeksi sen pitäjänä mainittiin kauppias ja yhdistyksen pitkäaikainen sihteeri Benjamin Lehtonen.

Tuotteiden markkinointi oli myös heti alussa uuden yhdistyksen mielenkiinnon kohteena. Jo siihen aikaan Varsinais-Suomessa tuotettiin useita puutarhatuotteita yli oman maakunnan tarpeen, jolloin esiintyi ns. polkumyyntiä. Kesto-ongelma olikin, miten osa tuotteista saataisiin markkinoitua muualle maahan, missä hinnat olivat korkeammat. Välittäjät tekivät sitä varmaan jo silloinkin, mutta ne ottivat kaiken välityshinnan itselleen. Muutamia yrityksiä kyllä tehtiinkin, mutta mitään pysyvää ei saatu aikaan. Toisen maailmansodan jälkeen saatiin vasta pysyvämpiä yhteismyymntiorganisaatioita, mutta nekin joko kaatuivat konkurssiin tai muuntuivat yksityisomisteisiksi tukkuliikkeiksi.

Puutarhayhdistyksen jäsenet viljelivät alkuaikoina monia eri kasveja. Ehdoton pääpaino oli avomaan tuotannolla, hedelmillä, marjoilla ja vihanneksilla. Lavoja kehiteltiin alkuaikoina ja ensimmäisiä pieniä kasvihuoneitakin rakenneltiin. Eräänä tuotteiden menekkiä lisäävänä ajatuksena esitettiin oman säilyketehtaan rakentamista. Siitä tehtiin aloitteita mm. maanviljelyjärjestöille. Sen seurauksena Turkuun perustettiinkin **v. 1935 Jalostaja**, joka tosin suuntasi toiminnan pääasiassa muihin kuin puutarhakasveihin. Jäsenistön ammattitaitoa haluttiin lisätä järjestämällä **viljelykilpailuja**. Ensimmäinen järjestettiin jo vuonna 1911. Sarjoja oli alun perin kolme eli itselliset, palkolliset ja harrastajat. Harrastajia ei kuitenkaan ilmaantunut ainakaan riittävästi ja näin kilpailtiin vain kahdessa ammattilaissarjassa. Puutarhanäyttelyissä oli alun perin sama tarkoitus eli ne järjestettiin syksyisin ja viljelijät kilpailivat tuotteillaan. Näyttelyt olivat siis tuote-esittelyjä, jotka palvelivat suoramarkkinointia. Markkinointihan tapahtui joko puutarhalta suoraan, toreilla tai korkeintaan joidenkin lähikauppojen kautta, mihin tuotteet toimitettiin suoraan puutarhalta, sillä tukkukauppa oli vielä kehittymättä.

Tampereen Puutarhaseura oli perustanut 1800-luvun lopulla oman **lehden, Puutarhan**, jota alettiin tilata muillakin alueilla. Myös L-S Puutarhayhdistys suositteli sitä jäsenistölleen, yhteistilauksella v. 1911 saatiin yksi ilmaiskappale yhdistykselle. Myöhemmin kokeiltiin omaa lehteä nimeltään **Juuriska**, mutta se jäi lyhytaikaiseksi kokeiluksi. Jonkin aikaa lähetettiin yhdistyksen jäsenten ammattiaiheisia kirjoituksia alueen sanomalehtiin, mikä sekin jäi lyhytaikaiseksi kokeiluksi. **Puutarhakalenterin** ensimmäiset painokset julkaisi Lahden Puutarhaseura. Sekä Puutarhalehti että -kalenteri menivät myöhemmin valtakunnallisen Puutarhaliiton huoleksi, joka julkaisi niitä vuosituhannen vaihteen tienoille asti.

Halpa tapa kehittää viljelijöiden ammattitaitoa oli **retkeilyt lähialueen puutarhoihin**, joista useimmat olivat myös yhdistyksen jäseniä. Näistä vierailuista ei kuitenkaan ole tarkkaa tietoa, sillä

ensimmäisiltä vuosilta on säilynyt pääasiassa vain yleisten kokousten pöytäkirjoja, joissa niihin vain viitataan. Stipendirahasto perustettiin heti toisena toimintavuonna eli 1911. Se mahdollisti mm. erään stipendiaatin matkan Tanskaan oppimaan lämmitettävien lavojen rakentamista, minkä opin hän sitten välitti muillekin. Alkuaikoina satsattiinkin lavaviljelyn kehittämiseen, sillä lavojen rakentaminen oli mahdollista tehdä omalla työvoimalla ja pääosin oman tilan tuotteista. Kasvihuoneita varten monet saivat pääomia vasta usean vuoden menestyksellisen yrittämisen jälkeen.

Puutarhayhdistyksen **toiminnan rahoittaminen** vaati monia toimia. Jäsenmaksujen lisäksi tuloja saatiin erilaisista välitystoimista kuten em. työvoiman, siementen ja muiden tarvikkeiden. Myyjäisiä ja lähinnä jäsenistölle suunnattuja tanssiaisia tai juhliakin järjestettiin tulojen saamiseksi. Myyjäiset olivat samalla eräänlainen tuote-esittely ja juhlilla oli myös sosiaalinen merkitys. Erilaisia yhteiskunnallisia avustuksia myös haluttiin saada esim. ulkomaisia opintomatkoja varten.

Vuonna 1910 ei ollut mitään valtakunnallista puutarha-alan järjestöä. Sellaista oltiin kuitenkin luomassa mm. **valtakunnallisia puutarhaviljelijäin kokouksia** järjestämällä. Vuonna 1910 sellainen pidettiin Lahdessa, missä oli vähän aikaisemmin perustettu paikallinen puutarhaseura. Siihen kokoukseen yhdistyksen lähetti edustajiansa. Siellä laadittu valtakunnallisen puutarhaseurain liiton ääntöehdotuskin hyväksyttiin yhdistyksen hallituksessa, tai kuten sitä silloin nimitettiin, johtokunnassa. Yritys oli kuitenkin epävakaalla pohjalla, mm. L-S Puutarhayhdistys erosi siitä alle vuodessa. Pari muutakin turhaa yritystä tehtiin, sillä paikallisyhdistykset eivät olleet yksimielisiä ja ehkä pelkäsivät sen kahlitsevan omaa päätäntävaltaa. Joka tapauksessa vasta vuonna 1925 onnistuttiin perustamaan pysyvä valtakunnallinen puutarhaliitto, silloiselta nimeltään Puutarhaviljelijäin Liitto.

Eräs valtakunnallinen puutarhajärjestö aloitti kuitenkin toimintansa jo v. 1919. Se oli nykyisen Kauppapuutarhaliiton edeltäjä, joka tosin otti alussa vain henkilöjäseniä. Se oli pitkään eräänlainen herraklubi eikä se kilpaillut juuri millään lailla paikallisten yhdistysten kanssa. Vasta toisen maailmansodan jälkeen sen toiminta alkoi kehittyä. Sitä ennen se oli muutettu yritysten järjestöksi, siis henkilöjäsenistä luovuttiin. Tärkeintä Kauppapuutarhaliiton toiminnan kannalta oli kuitenkin se, että yhdistys sai tuontisäännöstelyn aikana antaa ehdotuksia maataloushallinnolle, miten kivihillen, kukkasipulien ym. tuotantopanosten lisenssimäärät jaetaan ammattiviljelmien kesken.

Koska maassa ei ollut valtakunnallisesti toimivia järjestöjä, yhdistys otti myös kantaa valtakunnallisiin asioihin. Tuontia vastaan haluttiin saada suoja. Vuonna 1911 jo **ehdotettiin tullimaksujen nostoa** tuotteilla, joita voitiin kasvattaa Suomessa. Suomi kuului silloin Venäjään ja sieltä tapahtuvaa tuontia vastaan ei voitu käyttää tullimaksuja. Suomeen tuli myös kauppiaita Venäjältä, joista osa asettui pysyvästi maahamme. Heidän kanssa oli ilmeisesti jotain kärhämää, sillä asiaa varten valittiin v. 1911 toimikunta. Myöhemmin yhdistys esitti Turun virkamiehille, että kauppahallista olisi poistettava venäläiset kauppiaat ja paikat tulisi antaa suomalaisille viljelijöille. Asia ei tainnut johtaa mihinkään toimenpiteisiin.

Etujärjestötoiminta

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys oli perustettaessa muodollisesti aatteellinen järjestö, mutta kun jäsenistön enemmistöksi muodostui nopeasti itselliset puutarhaviljelijät, tuli toimintaan myös etujärjestön piirteitä. Varsinaisesti yhdistys ei osallistunut koskaan työehtoneuvotteluihin, mutta antoi alkuaikoina lausuntoja mm. työajan pituudesta. 1900-luvun alussa ei ollut ajallisesti

määriteltyjä työaikoja eikä tuntipalkkoja. Vuoden 1917 aikana, kun nämä asiat alkoivat saada uusia muotoja, yhdistys kannatti 10-tuntista työpäivää.

Puutarhayhdistys ei myöskään osallistunut koskaan sopimusviljelyn ehtoja koskeviin neuvotteluihin, mutta oli tukemassa monia viljelijäin tuloa turvaavia toimintoja. Jo heti vuonna 1910 aloitettiin keskustelut viljelijäomisteisen osto- ja myyntiliikkeen perustamisesta. Tämän jälkeen asia oli "tapetilla" useinkin kerran aina 1960-luvulle asti. 1940-luvun lopulla haettiin esikuvia muista Pohjoismaista ja Hollannista, missä tuottajajärjestöt olivat jo konkreettisella pohjalla. Puutarhaliitto ja sen ruotsinkielinen sisarjärjestö asettivat v. 1949 toimikunnan valtakunnallisen tuottajajärjestön luomista varten. Sellaista ei syntynyt, mutta saman vuoden syksyllä perustettiin Turkuun maamme ensimmäinen puutarhatuottajaliike. Turussa kokeiltiin myös erilaista tuotteiden markkinointitapaa, kun pidettiin ensimmäinen hedelmähuutokauppa 24.10.1950, mikä ehkä jäi myös viimeiseksi.

Turun tuottajaliike pysyi pystyssä vain kaksi vuotta ennen, kuin ajautui konkurssiin. Uusi tuottajaliike perustettiin Turkuun 1963, mikä toimi itsenäisenä myös kaksi vuotta ennen, kuin fuusioitiin valtakunnalliseen Puutarhakuntaan. Puutarhakunnan ympärille kerättiin 1980-luvun lopulla useimmat maamme puutarhatuottajaliikkeistä, mutta näin saatiin aikaiseksi vain lopullinen konkurssi v. 1988. Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksellä oli näiden yhteismyöntijärjestöjen perustamisessa merkittävä rooli, sillä sen piirissä viljelijät saivat kasattua riittävästi yhteistä tahtotilaa. Vaikka yhteismyöntiorganisaatiot eivät menestyneet, muokkasivat ne markkinakenttää suotuisalla tavalla, jo yksin markkinointiin pystyvän henkilökunnan koulutus ja työssä oppiminen oli hyödyllistä.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys pyrki löytämään jäsentensä viljelemille tuotteille uusia markkinoita toisellakin tavalla. Yhdistyksen parissa aloitettiin 1930-luvun alkupuolella ajaa viljelijäomisteisen säilyketehtaan perustamista. Aikaisemmin säilykkeitä olivat valmistaneet yksittäiset viljelmät, 1800-luvulta alkaen eräs merkittävimpiä oli Tuorlan kartano Piikkiössä. Laajapohjainen jalostaja saatiinkin aikaiseksi, kun Jalostaja perustettiin 1935. Puutarhayhdistys merkitsi itselleen Jalostajan osakkeita, mutta 1950-luvulla Jalostajan osti Huhtamäki osaksi isoa yritysrystä. Huhtamäen lopetettua tuotejalostuksen Jalostajan tuotemerkin haltijaksi tuli Lundenin perheyrytus, joka jatkaa mm. tunnetun hernekeiton valmistusta.

Puutarhaviljelijäin etujen ajamista palvelivat monet kannanotot, joita yhdistys esitti lähinnä viranomaisille. Alussa yhdistys otti kantaa moniin valtakunnallisiin kysymyksiin, koska sitä varten ei ollut vielä valtakunnallisia järjestöjä. Tuontilupien rajoittamiset ja tullimaksujen korottamiset olivat yhdistyksen toivomuslistalla moneenkin otteeseen.

Torimyynnin järjestelyihinkin Puutarhayhdistys on puuttanut muutaman kerran ensimmäisten 50 vuoden aikana. Myös oikeudenmukaisen verotuksen puolesta otettiin kantaa sotien jälkeen, kun arvioverotus kohteli puutarhaviljelijöitä eriarvoisella tavalla paikallisten virkailijoiden taholta. Tämä ongelma poistui 1960-luvulla, kun verotus muutettiin kirjanpitoon perustuvaksi.

Näyttelyt ja muu menekinedistäminen

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys oli kaupallisten viljelijäin järjestö yli 50 vuotta ja sen jälkeenkin Suomessa viljeltyjen puutarhatuotteiden menekien edistäminen on ollut osa yhdistyksen puutarhakulttuurin edistämistoimia. Yhdistyksen alkuaikoina ei ollut varoja käytettävissä mihinkään

näyttäviin tapahtumiin tai kampanjoihin, joten silloin tyydyttiin lähinnä erilaisiin myyjäisiin, joista samalla saatiin myös tuloja muuhun järjestötoimintaan ja menekinedistämiseen.

Maatalousnäyttelyt

Yhdistys toi jäsentensä tuotteita esille myös toisten järjestämässä näyttelyissä. Ensimmäiseksi Lounais-Suomen Puutarhayhdistys osallistui v. 1913 Lounais-Suomen Maanviljelysseuran maatalousnäyttelyyn. Seuraavalla vuosikymmenellä yhdistys osallistui Tampereen maatalousnäyttelyyn ja 1930-luvulla yhdistys auttoi halukkaita jäseniään osallistumaan Viipurin maatalousnäyttelyyn.

Tämän jälkeen osallistuminen maatalousnäyttelyihin jäi vähiin. Esiintymiset maatalousnäyttelyissä alkoivat uudelleen 70-luvulla, kun yhdistyksen jaosto L-S Puutarhanuoret teki Farma-maatalousnäyttelyihin oman myyntitorinsa. Viimeinen Farma-maatalousnäyttely pidettiin vuonna 1986, mihin Puutarhan Kevät –näyttelyissä yhteistyönsä aloittaneet alueen puutarhajärjestöt rakensivat niin näyttävän osaston, että se noteerattiin kävijäkyselyssä ensimmäisen ja ehkä myös viimeisen kerran eräänä syynä tulla maatalousnäyttelyyn.

Kolmas esiintymisjakso maatalousnäyttelyissä tapahtui 1990-luvun alkupuolelta alkaen Oripäässä joka toinen vuosi järjestettävissä Okra-näyttelyissä, missä oli puutarhatuotteet esillä ensin Kotimaiset Kasvikset ry:n rahoittamina ja sitten paikallisen mainosrahaston ja Kauppapuutarhaliiton V-S piirin voimin. Viherpeukalot tulivat rulettinsa kanssa mukaan 1990-luvun lopulla ja osallistuivat neljä viimeistä kertaa vv. 2002-2008 Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen jaostona. Kiinnostus Okraa kohtaan väheni, kun puutarhajärjestöt eivät enää saaneet ilmaista osastoa vuoden 2004 jälkeen ja Viherpeukaloiden rulettituotto meni lähes kokonaan osaston kuluihin.

Yhdistyksen omat puutarhanäyttelyt

Ensimmäisen oman näyttelynsä Lounais-Suomen Puutarhayhdistys järjesti vuonna 1917, kun se esitteli jäsentensä viljelemiä siemeniä. Todennäköisesti jotkut puutarhaviljelmät kasvattivat 1900-luvun alussa siemeniä myös myyntiin, sillä niiden saatavuus kaupoista oli vähäistä. Ehkäpä siemeniä myös myytiin näyttelyssä. Vaikka esillä oli 41 siemenerää, näyttely ei varmaankaan ollut kovin mittava.

Aura Trädgårdsvänner pyysi vuonna 1928 yhdistystä mukaan järjestämään yhteistä puutarhanäyttelyä, mutta siihen ei haluttu mennä. Ehkä oli alemmuuden tunnetta tai kieliriidat olivat vielä muistissa. Ensimmäiseksi omaksi näyttelyksi suunniteltu puutarhanäyttely v. 1932 ei toteutunut, kun kustannusarvio näytti selvää tappiota.

Ennen omia puutarhanäyttelyitä yhdistys osallistui v. 1929 valtakunnalliseen puutarhanäyttelyyn Helsingissä, mutta sieltä kokemukset olivat huonot: Näyttely jakoi palkintoja vain koko yhdistyksen osastolle eikä niillä olleille viljelijäin yksittäisille tuotteille. ”Kaupallisuutta ei ollut huomioitu lainkaan”, kommentoivat tuotelaatuun panostaneet turkulaiset viljelijät. Helsingissä järjestettyihin valtakunnallisiin näyttelyihin L-S Puutarhayhdistys osallistui 1980-luvulla pari kertaa Ruukkukasvikerhon yhteisosaston muodossa.

Yhdistyksen oma puutarhanäyttely toteutui ensimmäisen kerran vuonna 1935, kun yhdistys järjesti syksyllä 25-vuotisjuhlanäyttelyn Hamburger Börsin puutarhassa. Siinä oli erikoista se, että yksittäiset

tuotteet kilpailivat keskenään, jolloin esim. kaikki tomaatit ja omenat asetettiin samankokoisina erinä rinnakkain. Tuotteet arvosteltiin nimettöminä. Palkinnoiksi jaettiin mm. 25 yhdistyksen lyöttämää hopeamitalia.

Seuraavaksi suunniteltu 30-vuotisjuhlanäyttely jäi pitämättä sodan vuoksi. Sotien jälkeen alkanut uusien puutarhaviljelmien perustaminen ja taloudellinen aktiviteetti näkyi mm siinä, että seuraava oma puutarhanäyttely, "Puutarhanäyttely Turku 1946", pidettiin Gillesgårdenin huoneistossa parin vuoden kuluttua sodanloppumisesta. Sen sijaan Helsingissä pidettyyn 7. pohjoismaiseen puutarhanäyttelyyn v.1949 ei osallistuttu, kun siellä eivät erilliset tuotteet kilpailleet, vaan palkinnot jaettiin osastokokonaisuuksille.

Kolmas L-S Puutarhayhdistyksen järjestämä puutarhanäyttely pidettiin 28.4-1.5.1950 Turun taidemuseossa yhdistyksen 40-vuotisjuhlanäyttelynä. Ajankohdasta johtuen esillä oli eniten kukkia, mikä kuvasti yhdistyksen jäsenten tuotannon pääpainon siirtyneen kasvihuoneviljelyyn. Näyttelyssä oli ehkä otettu mallia Aura Trädgårdsvännereiltä, jotka olivat pitäneet pari kertaa taidemuseossa omia kevätinäyttelyitään.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen neljäs ja viimeinen oma ja yksin toteutettu puutarhanäyttely järjestettiin vuonna 1960 Turun Konserttitalossa syksyllä 1960. Näyttelypaikka tarjosi aiempia suuremmat tilat tuotteille ja yleisöluennoille. Tämän jälkeen konserttitalo, joka oli rakennettu 1950-luvulla Turun ystävyyskaupungin Göteborgin tuella, olikin 20 vuotta turkulaisten näyttelytilana. Näyttelyn tuottokin oli hyvä. Näyttelyn yhteydessä juhlittiin yhdistyksen 50-vuotista taivalta.

Turku Kukki –näyttelyt

Järjestökentässä tapahtui sotien jälkeen nopea muutos, kun toimialajärjestöt lisäsivät piiriorganisaatioita perustamalla alueellisia toimintoja ja vetivät siten puoleensa ammattiviljelijöitä. Koska Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen jäsenistö oli muuttunut kasvihuoneviljelypainotteiseksi, Kauppapuutarhaliiton Varsinais-Suomen piirin synty alkoi vähentää aktiivijäsenten määrää Puutarhayhdistyksessä. Tämä näkyi myös puutarhanäyttelyiden järjestämisessä niin, että seuraavat näyttelyt järjestivät yhteisvastuullisesti Puutarhayhdistys ja Kauppapuutarhaliiton piiri.

Näyttelymenestys Konserttitalolla jatkui vuosina 1965 ja 1970. Vuonna 1965 10 000 kävijää tuottivat hyvän voiton ja vielä paremmin kävi vuonna 1970, joka oli samalla Puutarhayhdistyksen juhlanäyttely ja mihin tutustui ennätyselliset 19 000 kävijää.

Vuonna 1970 pidetty näyttely sai nimekseen Turku Kukki 70, mitä nimikäytäntöä sitten jatkettiin kahdessa seuraavassa näyttelyssä. Uutta aikaa osoitti myös se, että näyttely sai vuonna 1976 oman logonsa, jota painettiin kirjelomakkeisiin ja kirjekuoriin sekä käytettiin ulkomainoksissa. Vuoden 1976 näyttelyä siirrettiin vuodelle, kun Helsingissä oli v. 1975 Puutarhaliiton 50-vuotisjuhlanäyttely.

Vaikka Turku Kukki –näyttelyt olivat näyttäviä ja ohjelma monipuolista, alkoi syksyisten sadonkorjuuajan näyttelyiden aika olla ohi, kun uuden ajan markkinointi toi yhä suurempien markettien ja puutarhamyymälöiden tiskeille kaikkia mahdollisia puutarhatuotteita. Erilaisten yleisötapahtumien nopea lisääntyminenkin vähensi kiinnostusta puutarhatuotteiden katseluun. Vuonna Turku Kukki 76 –näyttelyyn tutustui enää 13 000 kävijää ja Turku Kukki 80 –näyttelyyn vain 10 000. Samaan aikaan kustannustaso alkoi nousta, kun yhä mittavampien rakenteiden

pystyttämiseen tarvittiin ammattimiehiä, joten puutarhanäyttelyille Turussa oli keksittävä uusi lähtökohta.

Puutarhan Kevät –näyttelyt järjestöjen yhteistyöllä

Uusi ratkaisu löytyikin melko nopeasti. Suomen vanhin puutarhajärjestö, turkulainen Aura Trädgårdsvänner, täytti 100 vuotta vuonna 1982 ja halusi juhlistaa vuottansa puutarhanäyttelyllä. Koska ruotsinkielisen järjestön jäsenistöön kuului puutarha-alan ammattilaisia vain kourallinen, halusi järjestö koota juhluvuoden näyttelynsä taakse muutkin turkulaiset puutarha-alan järjestöt. Aura Trädgårdsvännerien puheenjohtajalla oli myös uusi ajatus tulevasta puutarhanäyttelystä: Koska puutarhaharrastus oli kasvanut ripeästi, tulisi tälle joukolle järjestää keväällä tapahtuma, joka palvelee puutarhaharrastuksen tarpeita.

Lyhyen neuvottelun jälkeen neljä puutarhajärjestöä eli Aura Trädgårdsvänner, Lounais-Suomen Puutarhayhdistys sekä Kauppapuutarhaliiton ja Suomen Kukkakauppiasliiton V-S piirit sopivat järjestävänsä Puutarhan Kevät 82 –nimen saaneen näyttelyn 2-4.4.1982 Impivaaran jalkapallohallissa. Näyttelyn tuotosta kullekin järjestölle korvattiin jäsenten talkootunnit ja loppu jaettiin neljään tasasuureen osaan. Näyttelyn järjestämistöihin kuului järjestöille uusia alueita, mm. halliin rakennettiin kahvila ja lounasruokala, mistä sai myös kasvisruokaa. Puutarhan Kevät oli heti menestys, kun kävijöitä oli n. 20 000.

Ensimmäisessä Puutarhan Kevät –näyttelyssä satsattiin kotimaisen puutarhatuotannon esittelyyn, joten ulkomaisia viljelytuotteita ei hyväksytty myyntiin. Myös kaikki ei-puutarha-alaan kuuluvat tuotteet karsittiin näyttelyasettajiksi haluavilta pois, mm kirjanmyyjät saivat esitellä vain puutarha-alan kirjoja. Vaikka keväisessä, suuressa näyttelyssä on pääpaino messuluonteisilla osastoilla, haluttiin tuote-esittelyistä pitää kiinni. Mitään virallista kilpailua puutarhatuoteosastojen kesken ei pidetty, mutta parhaat osastot ja tuotteet kuitenkin arvosteltiin yleisluonteisesti ja palkittiin.

Koska palaute ja taloudellinen tulos olivat hyvät, päätettiin yhteistä näyttelytoimintaa jatkaa heti kahden vuoden päästä. Näin järjestettiin Puutarhan Kevät 84 –näyttely, nyt vähän tilavammassa Impivaaran jäähallissa. Näytteilleasettajia saatiin myös ulkomailta: Ruotsista, Englannista ja Hollannista. Ohjelma oli monipuolista: esitelmää oli 24, joka päivä ”kukat ja elämä” –show sekä Kukkakauppiasliiton piirin avoimet kukkasidontakilpailut. Kävijämääräkin oli lähes 30 000.

Vaikka menestys Puutarhan Kevät –näyttelyissä oli hyvä, alkoi järjestöväkeä vaivata näyttelyväsymys. Niinpä seuraavaa näyttelyä saatiinkin odottaa neljä vuotta ja Puutarhan Kevät 88 –näyttely pidettiin sitten suurimmalla mahdollisella areenalla eli Turun Messukeskuksessa. Messut vuokrasi hallit ja muut tilat puutarhajärjestöille, joille mittavat tilat antoivat mahdollisuuden toteuttaa siihen asti upeimman puutarhanäyttelyn Suomessa. Kävijämääräkin nousi ennätyksellisesti yli 30 000. Samalla kaavalla toteutettu Puutarhan Kevät 92 –näyttely oli eräänlainen taitekohta, silloin saavutettiin toistaiseksi suurin yleisömenestys Turun alueen puutarhanäyttelyissä 37 000 kävijän määrällä.

Menestyksen jälkeen alkoivat ongelmat. Turun Messukeskus ei halunnut vuokrata enää tiloja entisellä hintatasolla, vaan esitti tuntuva korotusta vuokraan. Yksimielisyyteen ei päästy ja Messukeskus järjesti omat puutarhamessut vuosina 1994 ja 1996, mutta ne olivat melkoinen pettymys. Vuonna 1995 oli Helsingissä iso keväänäyttely, minkä vuoksi turkulaiset

puutarhajärjestöt halusivat kokeilla jälleen syksynäyttelyä runsaine vihannes- ja hedelmäsatoineen. Suomi oli liittynyt juuri EU:n jäseneksi ja kotimainen tuotanto eli pelon vallassa ja siksi haluttiin tehdä kunnollinen puutarhatuote-esittely. Puutarhan Syksy 95 oli upea ja ohjelma rikas, mutta ainakaan vielä ei ollut aika kypsä laajalle tuote-esittelylle ja näyttelyn tulos ei antanut katetta talkootyölle.

Puutarhan Kevät -messut

Sekä järjestöt että Messukeskus olivat saaneet oppia, kuinka ei tehdä taloudellisesti menestyvää puutarhanäyttelyä/-messuja. Niinpä molemmin puolin oli halua löytää hedelmällinen yhteistyö. Järjestöjen Puutarhan Kevät –organisaatio ja Messukeskus sopivat ehdot, millä järjestetään seuraavat kolme Puutarhan Kevät –näyttelyä/messua kahden vuoden välein. Messukeskus oli tapahtuman järjestäjä, joka tilitti järjestöille osan pääsylippu- ja paikanvuokratuloista ja sai sen vastapainoksi näyttävän yleiskoristelun, puutarha-alan tuotteita, viljelijäosastoja, puutarhaneuvontaa ja hyvän ohjelmatarjonnan. Tapahtuman nimi esiintyy tämän jälkeen kahdessa muodossa eli Turun Messu- ja Kongressikeskus puhuu puutarhamessuista ja puutarhajärjestöt historiallisista syistä puutarhanäyttelyistä.

Ensimmäinen uuden kaavan mukainen Puutarhan Kevät –näyttely/-messut järjestettiin vuoden 1998 keväällä. Näyttelyn taso oli jälleen erinomainen ja kävijämääräkin oli hyvä, lähes 30 000, vaikka Messukeskuksen perimä pääsymaksu olikin huomattavasti järjestöjen tasoa korkeampi. Taloudellinen tulos oli kaikille osapuolille hyvä. Sen jälkeen kävijämäärät alkoivat laskea ja vuonna 2008 jäätiin jo 20 000 kävijän alapuolelle, eikä kävijämäärä paljoo parantunut vuonna 2010.

Puutarhan Kevät –näyttelyjä on järjestöjen puolelta hoitanut näyttelytoimikunta, johon kukin neljä järjestöä ovat nimenneet kaksi henkilöä. Toimikunta on nimittänyt työvaliokunnan ja vastuuhenkilöt. Yleiskoristelun suunnittelusta on aina vastannut näyttelypäällikkö, joka on tullut Aura Trädgårdsvännerien parista. Lähes kaikki muut toiminnot on hoidettu L-S Puutarhayhdistyksen jäsenten voimin, mm. näyttelylle sisältöä antavat neuvonta ja ohjelma sekä järjestöille tuloa tuottavat arpajaiset ja ruletti ovat olleet yhdistyksen vastuulla.

Puutarhan Kevät 2010 oli myös Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen juhlanäyttely, kun yhdistys täytti 100 vuotta. Yhdistys olikin panostanut paljon näyttelyyn. Normaalin ohjelmatarjonnan lisäksi Puutarhayhdistys järjesti oman ohjelman teemalla ”Terveellisiä nautintoja”, missä yhdistyksen jäsenet kertoivat, miten kasvikset ovat terveellistä ravintoa, miten kaunis ympäristö vähentää stressiä ja miten terveellistä on puutarhaharrastus. Sketsit sitoi yhteen laulu- ja nauruyhtye Carmeninae. Yhdistys laati myös näyttelyn A-halliin erityisesti lapsiperheille sopivan perhospolun.

Puutarhan Kevät –näyttelyn on joka tapauksessa taas etsittävä uusi ilme, sillä hyväkään esitys ei riitä, jos se toistuu samankaltaisena kahden vuoden välein. Tiheästi järjestetyt näyttelyt ovat myös suuri rasitus järjestöille, joiden talkoolaisten tarmo alkaa vähetä iän kasvaessa, kun nuoria ei ole ilmaantunut vastaavasti tilalle. Puutarhayhdistys on etsinyt ”työvoimapulaan” apua ottamalla neuvontaosastolleen muitakin järjestöjä 2000-luvun alkupuolelta alkaen, mistä syystä yhdistyksen ständille ovat rakentaneet omat esittelynsä Suomen Ruususeuran ja Dendrologian seuran Turun osastot ja neuvontaan ovat muuten osallistuneet mm. arboristit ja muut viheralan ammattilaiset.

Ruokamessuilla

Erilaisia ruokaan liittyviä messutapahtumia on Suomessa järjestetty 1980-luvulta lähtien. Turkuun ne tulivat 1990-luvun alkupuolella, kun EU-jäsenyys alkoi varmistua. Farma Ruokamessuilla oli esillä sekä yleiskoristelussa, että järjestöjen yhteisosastoilla myös kasviksia, mutta Lounais-Suomen Puutarhayhdistys osallistui Farman ruokamessuille omalla osastollaan vain kerran eli vuonna 2000 esittelemällä omaa 90-vuotista taivalta. Yhdistyksen osastolla oli esillä vanhoja puutarhatarvikkeita, kuvia ja tauluja sekä koristeena kukkia ja kasviksia.

Farma Ruokamessut toimivat vajaa 10 vuotta, minkä jälkeen Turussa ei järjestetty muutamaan vuoteen aiheeseen liittyvää tapahtumaa. Turun Ruokamessut aloitettiin vuonna 2005 osana kulttuuripiireissä arvostettua Turun Kirjamesseja, jotka on pidetty aina lokakuun ensimmäisenä viikonloppuna. Kombinaatio oli hyvä ja ensimmäisen 5 vuoden aikana messujen kävijämäärä nousi tasaisesti alle 15 000:sta yli 20 000:nen. Puutarhajärjestöt ovat rakentaneet ruokamessujen yleiskoristelun, mistä he saivat palkaksi oman esittelyosaston.

Puutarhayhdistys on osallistunut Turun Ruokamessuille lähinnä harrastajajaoston eli Viherpeukaloiden kautta, mm heidän ruletilla on rahoitettu messukulut yhdessä osaston kukkakaupan kanssa. Muuten osastolla on maistatettu omenia ja vihanneksia sekä jaettu kasvisesitteitä.

Vuonna 2010 Lounais-Suomen Puutarhayhdistys otti Turun Ruokamessut osaksi 100-vuotisjuhlavuottaan. Yhteisosaston lisäksi yhdistys rakensi oman osaston, missä esiteltiin yhdistyksen toimintaa ja jäsenten aktiviteetteja. Näytteillä oli jäsenten tekemiä erilaisia kädentaitotöitä, kuvia kasviharrastajien kasveista, luonto- ja puutarha-aiheisista valokuvista tehtyjä tauluja ja keräilytuotteina puutarha-aiheisiä postimerkkejä ja –kortteja sekä ex libriksiä. Osastolla myytiin kasviaiheisiä postikortteja ja syyskylvöstä hyötyvien perennojen siemeniä. Puutarhayhdistys tuotti ruokamessuille myös 1,5 tuntia kestäneen kasvisseminaarin.

Muut yleisötapahtumat

Näyttelyjen ja messujen ohella Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on ollut esittelemässä viljelytuotteita yleisölle monissa pientapahtumissa. 1900-luvun alkupuolella myyjäisiäkin voi pitää tuote-esittelyinä, koska puutarhatuotteita ei ollut yleisesti myynnissä muualla kuin torilla ja parissa kukkakaupassa. Yleensä myyjäiset järjestettiin syksyisin ja tuotteiden tunnetuksi tekemisen lisäksi ne tuottivat tulojakin yhdistykselle. Neuvonnallista myyjäistoimintaa jatkoi 1950-luvulla Puutarhayhdistyksen naisjaosto eli L-S Puutarhanaiset. Markkinoinnin kehittyessä myyjäisten merkitys tuote-esittelyinä ja tulontuottajana lopahti. 1960-luvulla perinnettä vielä jatkoi yhdistyksen nuorisajaosto eli L-S Puutarhanuoret, joka keräsi varoja mm. yleisissä joulumyyjäisissä ja keväällä järjestämissään parvekekukkatapahtumissa.

Ruukkukasvikerho järjesti 1970-luvulla keväisin puolen kymmentä kertaa kesäkukkanäyttelyn ja pienimuotoisen myyntitapahtuman. Useimmat niistä järjestettiin Piispanristillä S-Marketin pihalla, minne kerhon jäsenet kukin istuttivat pienen näyttemaan viljelemistään kukista. Samoja taimia myytiin yleisölle samalla, kun annettiin valistusta kesäkukkien käytöstä. Nämä myyntinäyttelyt lopahtivat 70-luvun lopulla, kun kesäkukkaa alkoi olla myynnissä monissa uusissa puutarhamyymälöissä.

Kesäkukkien kevättapahtumien loppuessa Ruukkukasvikerho alkoi istuttaa kesäkukkien näytemaita. Ensin istutettiin näytemaa keväisin Kasvitieteelliseen puutarhaan Ruissaloon. Myöhemmin näytemaita istutettiin Tähkäpuistoon ja kerran myös Kaarinan Veteraanipuistoon. Toimintakuvio oli se, että kerhon jäsenet lahjoittivat kukat ja istutuksessa auttoi ensin Puutarhanuoret ja 80-luvun lopulla ja 90-luvulla Viherpeukat. Ruukkukasvikerhon toiminnan hiipuesssa 1990-luvulla tämäkin toiminta loppui.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys ja Aura Trädgårdsvänner järjestivät yhdessä 1990-luvulla muutaman kerran kasvisesittelyn syksyisellä Turun torilla. Pari kertaa esiteltiin omenalajikkeita ja kerran perunalajikkeita. Samalla asiantuntijat antoivat yleistä ja lajikekohtaista käyttöopastusta.

Vuonna 2002 vietettiin ruusuvuotta ja sen innoittamana Puutarhayhdistys ja Ruususeuran Turun osasto rakensivat Turun kirjamesuille lokakuun alussa ruusupuiston. Ruusut saatiin saman vuoden keväällä Puutarhan Kevät –näyttelyssä kukitetuista ruusuista, jotka kasvatettiin astioissa ja kukitettiin uudelleen syksyllä.

Puutarhayhdistys on osallistunut myös muiden järjestämiin yleisötapahtumiin. Tuorlassa on oltu esittelemässä tuotteita ja pidetty puutarhamuseota auki oppilaitoksen avoimien ovien aikana. Kuralan Kylämässä on oltu esitelmöimässä ja torilla myymässä kasveja ja tarvikkeita kevättapahtumissa ja sadonkorjuutapahtumissa. Rakennusperinteen ystävien pihatapahtumiin on osallistuttu lähinnä perinnekasvien kanssa.

Menekinedistäminen

Koska Puutarhayhdistys oli alussa nimenomaan puutarhaviilijöiden järjestö, sen monet toiminnot palvelivat viljelytuotteiden menekin parantamista. Sellaisia olivat ennen kaikkea puutarhanäyttelyt, messuesiintymiset ja muut tuote-esittelyt, joiden historiaa kuvattiin edellä. Sen lisäksi on järjestetty mm. lehdistötilaisuuksia ja tuotettu esitteitä ja julisteita sekä mainostettu eri medioissa. Mainosrahoja on käytetty myös tuotelahjoituksiin toisten järjestämiin yleisötapahtumiin.

Puutarhayhdistys perusti jo ennen Toista maailmansotaa mainosrahaston, mutta koska varoja oli niukasti, niin menekin edistäminen jäi pieniin lehti-ilmoituksiin. Tilanne muuttui 60-luvulla, kun Kauppapuutarhaliiton piirin kanssa toteutetut ensimmäiset näyttelyt tuottivat melko hyvin. Silloin perustettiin näyttelyn tuloilla L-S Puutarhayhdistyksen ja Kauppapuutarhaliiton V-S piirin yhteinen mainostoimikunta, joka järjesti lähes joka vuosi lehdistölounaan vähän ennen joulua ja sai näin artikkeleita joulukukista useisiin lehtiin.

Kun Puutarhayhdistyksen ja KPL:n piirin yhteiset näyttelyt tulivat tiensä päähän ja alkoi neljän järjestön yhteistoiminta, lakkautettiin vanha mainosrahasto vuonna 1983 ja jaettiin sen varat puoliksi uusille kukka- ja vihannesmainosrahastoille. Kukkamainosrahasto teki alueellista TV-mainontaa 1990-luvun alussa ja varojen loppuessa lopetti toimintansa. Vihannesmainosrahasto käytti rahoja vähitellen erilaisiin messuesiintymisiin ja muihin tapahtumiin, mutta kun uusia tuloja ei enää 2000-luvulla ollut, jäi rahaston viimeiseksi toimeksi hankkia vihanneksia Paavo Nurmi Marathonille vuonna 2008.

Vaikka L-S Puutarhayhdistys ei enää ole paikallisten puutarhaviilijöiden yhdistys, se ei ole unohtanut juuriaan, vaan tuo aina tilaisuuden tullen esille kotimaiset puutarhatuotteet. Esimerkiksi Vuoden

Puutarhurin titteli on osunut ja tulenee jatkossakin osumaan silloin tällöin ansioituneelle ammattiviljelijälle, jolloin tittelin tuoma julkisuus antaa imagoapua kotimaisille viljelytuotteille.

Koetoiminta, koulutus, kurssit ja esitelmät

Koetoiminta

Ensimmäiset puutarhajärjestöt järjestivät usein erilaista koetoimintaa, koska yhteiskunnan rahoittama koetoiminta alkoi vasta 1927. Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksellä oli vähäistä koetoimintaa, jonka tuloksista on vain vähän konkreettista tietoa. Yksityisellä puutarhalla 1930-luvulla järjestetty höyrylavaviljelyn testaaminen tehtiin osin yhdistyksen rahoittamana. Merkittävin aikaansaannos koetoiminnan saralla oli kanadalaisten omenapuiden hankinta 1920-luvun lopulla. Tuoduista omenapuista osa annettiin vasta perustetun Puutarhantutkimuslaitoksen käyttöön ja niistä pysyvästi meille jäivät viljelyyn Lobo ja Melba.

1900-luvun loppupuolella yhdistyksellä ei ole ollut omaa koetoimintaa muuta kuin aivan vuosituhannen vaihteessa toteutetun kasvihuonevihannesviljelyn kehittämishankkeen puitteissa. Niissäkin kokeiluja tekivät hankkeessa mukana olleet puutarhat ja tulokset jäivät melko vaatimattomiksi. Merkittävintä oli kurkun juuristotautien biologinen torjunta, jota kokeiltiin Merivuoren puutarhalla ja tulokset olivat mukana torjuntamikrobien tuottajan Verderan ohjeistuksen kehittämisessä.

Viljelijä- ja muu ammattikoulutus

Parin ensimmäisen toiminnan vuosikymmenen aikana Puutarhayhdistys järjesti jäsenilleen kuukausitapaamisia lähinnä jäsenpuutarhoilla. Niihin pyrittiin saamaan alustuksia tai esitelmiä viljelyaiheista, mutta niistä ei ole tarkkaa tietoa. Joka tapauksessa niissä käsiteltiin tärkeimpien vihanneskasvien ja leikkokukkien viljelyä. Aivan alussa oli mm. esitys mehiläistarhauksesta ja sotien aikana kessun viljelystä. 1960-luvulla ohjelmallisia kerhoiltoja järjesti L-S Puutarhanuoret ja 1970-1980-luvuilla Ruukkukasvikerho. Puutarhanuorilla oli yleensä ammattiaihe, mistä pidettiin alustus tai esitelmä, Ruukkukasvikerholla pääosassa olivat vapaa keskustelu ja isäntäpuutarhan anti. Ruukkukasvikerho järjesti yhden koulutustilaisuuden 1970-luvulla, missä luennoitsijana oli professori Viljo Puustjärvi.

Stipendin saajien esitykset ovat olleet myös koulutustapahtumia. Niitä on pidetty epätasaisin välein aina 1920-luvulta lähtien. Vuosikokouksissa on ollut myös joskus joku muukin ammattiaiheinen esitys. Viherpeukaloiden syyskokouksessa on 2000-luvulla lähes aina katsottu kuvia vuoden matkoista ja kerrattu niiden anti. Viheryrittäjillä on ollut vuodesta 2005 lähtien oma kurssiristeily, mihin yhden kerran osallistuivat myös Viherpeukalot. Yhdistys on lähettänyt edustajiaan 2000-luvulla Puutarhaliiton kurssiristeilyille, mitkä on tarkoitettu liiton jäsenyhdistysten henkilöille.

Yhteiskunnan koulutukseen vaikuttaminen

Paitsi omaa koulutusta on L-S Puutarhayhdistys vaikuttanut yhteiskunnan tarjoamaan koulutukseen. Merkittävin vaikutus on ollut 1940-luvulla sotien jälkeen järjestettävien puutarha-alan pikakurssien järjestämisessä. Sodista palanneille, koulutuksesta paitsi jääneille järjestettiin kursseja suurimmissa kaupungeissa. Puutarhayhdistyksen jäsenistä muutama osallistui kouluttajina näihin Kupittaalla järjestettyihin pikakursseihin, joilla oli suuri merkitys useille rintamamies- ja siirtoväkitiloille.

Toinen suuri vaikutus yhdistyksellä on ollut Tuorlan puutarhaopetuksen aloitukseen ja kehittämiseen. Yhdistyksen lausunnot siivittivät aloitusta ja oppilaitoksen hallituksen jäsenyys 1980-luvulla varmisti kehitystä. Parille opettajalle myönnetyt stipendit varmensi myös opetuksen tasoa, mm. Raija Vuohtoniemen stipendin turvin luotiin pohja Tuorlaan floristiopetukselle.

Kädentaitokurssit

Viherpeukat ovat järjestäneet jäsenilleen kädentaitokoulutusta 1990-luvulta alkaen jatkaen sitä myös Puutarhayhdistykseen liittymisen jälkeenkin. Kursseilla on opittu tekemään mm. metallilankakoristeita, risulintuja, sammalolioita, savitöitä, mosaiikkeja sekä paju- ja olkitöitä. Vuonna 2010 järjestettiin taulujen kehystyskurssi, minkä puitteissa valmistettiin yhdistyksen omia näyttelytauluja.

Viherpeukat järjestivät ruokakursseja yleisesti 1990-luvulla ja niihin voivat osallistua myös Puutarhayhdistyksen jäsenet. Mutta toiminta laantui 2000-luvulla. Viimeisinä järjestettiin afrikkalainen ruokakurssi v. 2006, jonka opettajaksi saatiin syntyperäinen kenialainen, ja suomalaiseen ruokaperinteeseen tukeutuva härkäpapukurssi v. 2011.

Yleisöluennot ja työnäytökset

Suurelle yleisölle tarkoitettuja luentoja ja esitelmiä Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on järjestänyt silloin tällöin. Merkittävintä tällä saralla ovat olleet luennot puutarhanäyttelyissä, joissa yhdistyksen edustajat ja yhdistyksen hankkimat asiantuntijat ovat esitelmöineet. Yhdistyksen edustajat ovat luennoineet myös muiden järjestämissä tilaisuuksissa kuten Kuralan Kylämäen kauden avajaisissa, ns. Flooranpäivän tapahtumissa.

Vuonna 2011 Turun ollessa Euroopan kulttuuripääkaupunki yhdistys ja viheralan laitokset ja yritykset kokosivat mittavan tapahtumasarjan teemalla 'Puutarha-ala tutuksi kulttuuripääkaupungissa'. Teeman ideointi ja tapahtumien järjestelyt tehtiin yhteistyössä Viherlassilan kanssa. Tapahtumista koottiin alkukevään aikana puutarhakulttuurikalenteri, jota jakamalla tiedotettiin tapahtumista. Ohjelmassa oli mm. hedelmäpuiden leikkausnäytös, vihannesten näytemaa Peltolan siirtolapuutarhalla, esitelmiä ja teemapäiviä Viherlassilassa sekä puutarha-aiheiden esillä oloa muiden järjestämissä tapahtumissa, joihin osaan kuten Kuralan ja Tuorlan tapahtumiin on aiemminkin osallistuttu ja joista uudempia olivat Rakennusperinteen Ystävien pihatapahtuma ja Neitsytperunafestivaali. Näyttävin tapahtuma oli kuitenkin kulttuurikurpitsakilpailu, jonka sato väritti yhdistyksen osastoa Turun Ruokamessuilla.

Stipendejä ja avustuksia

Järjestöillä on oikeus antaa verottomia stipendejä henkilöille, jotka tarvitsevat apua opintoihinsa tai muuhun kouluttautumiseen. Stipendi voi koskea tiettyä asiaa kuten opintomatkaa tai selvityksen tai opintotyön laatimista tai se voi olla kustannuskorvausta opintoprosessia varten. Stipendi on myös avustus, jonka saa yleensä yksi henkilö, joskus myös ryhmä, esimerkkinä kurssimatka. Lounais-Suomen Puutarhayhdistys antoi ennen 1960-lukua muutamia yksittäisiä stipendejä jäsenilleen, jotka hakivat oppia ulkomailta. Yleensä nämä varhaisimmat stipendit kohdistuivat pohjoismaisiin kohteisiin tehtäviin matkoihin.

Stipendien jako tuli säännöllisemmäksi 1960-luvulla, kun yhdistys oli saanut varoja ensin myyjäisistä ja sitten puutarhanäyttelyistä. 1980-luvulta alkaen yhdistys ilmoitti Puutarha-Uutisissa ja myöhemmin Puutarha & Kauppa –lehdessä joka vuosi tietyn suuruisen stipendin haettavaksi. Tällöin stipendejä jaettiin myös ei-jäsenille, jopa muualla Suomessa asuville. 2000-luvulla alkoi tulla pulaa kunnollisista hakemuksista, joten joinain vuosina stipendi jäi jakamatta. Useimmat stipendin saajat ovat tulleet esittelemään mm. opintomatkojensa antia yhdistyksen kokouksissa. Näin jäsenistö sai mm. havainnollisen kuvan viherrakentamisesta 2000-luvun Kaliforniassa, missä Albert ja Heidi Wiggenhauser kävivät työssäoppimisen kautta alaa opiskelemissa.

2000-luvulla pari avustusta on annettu yhdistyksen jäsenille, jotka ovat käyneet etukäteen kohdemaassa, mihin yhdistys on järjestänyt heidän johdolla puutarhamatkan. Valokuvauskilpailun ykköspalkinto v. 2009 oli samanlainen stipendi, sillä se oli vapaa matka seuraavan vuoden puutarhamatkalle Ranskaan ja Italiaan, minkä kuva-anti päätyi myös yhdistyksen arkistoon ja esitettiin jäsenkokouksessa.

Puutarhayhdistys ei ole koskaan antanut stipendiä opiskelijaryhmille esim. kurssimatkoja varten. Yhdistys on kuitenkin antanut yksittäisille oppilaille pieniä kannustusrahoja. Säännöllisesti oppilasstipendejä annettiin 1980- ja 1990-luvuilla Tuorlan puutarhakoulun oppilaille heidän valmistumisensa yhteydessä.

Ensimmäisinä vuosinaan yhdistyksellä ei ollut varoja yleishyödylliseen avustustoimintaan, mutta toisen maailmansodan aikana osallistuttiin monenlaiseen tukitoimintaan. Niistä merkittävin on ollut sotakummilapsen otto vuonna 1941. Kummiksi otettu Leila Kajaste menetti isänsä talvisodassa, joten yhdistyksen taloudellinen apu hänen ensimmäisten 10 vuoden aikana takasi kummilapselle turvatuksen kehityksen. Kummilapsi, nykyiseltä nimeltään Leila Sjöholm, kävi kertomassa yhdistyksen 100-vuotisjuhlassa saamansa kummiavustuksen merkityksestä elämässään.

Yhdistyksen naisjaosto, L-S Puutarhanaiset tuki 1950 - 1980-luvuilla monia yleishyödyllisiä asioita. Merkittävin avustus kohdistui radiumkodin kobolttikanuunan hankintaan. Sen lisäksi Puutarhanaiset ovat avustaneet mm. Lepaan ja Tuorlan oppilaitosten kirjastoja.

Hanketoiminta

Hankkeet yleistyivät sen jälkeen, kun Suomi liittyi EU:n jäseneksi ja sai käyttää unionin ja omia valtiollisia rahoja rakennemuutoksen nopeuttamiseksi. Vuosituhannen vaihteessa Lounais-Suomen Puutarhayhdistys hoiti kahta hanketta alueensa puutarhakulttuurin edistämiseksi.

Kasvihuonevihannesviljelyn kehittämishanke vv. 1998-1999

Yhdistys kehitti vuonna 1998 ESR-rahoitteisen kasvihuonevihannesviljelyn kehittämishankkeen. ESR eli Euroopan sosiaalirahasto antoi varoja eri toimialojen sopeutumiseen EU:n yhteismarkkinoihin. Hankkeen pohjana olivat alueella 1970-luvun alusta asti toimineet kurkku- ja tomaattikerhot, joiden toiminta oli jo hiipunut viljelmien kehityksen epätasaisuuden ja valtakunnallisten järjestöjen vaikutuksesta. Hankkeeseen liittyi myös muutama kerhojen ulkopuolinen vihannestarha, jolloin siihen osallistui 24 viljelmää.

Yhdistys nimesi hankkeelle seurantaryhmän ja nimitti Juhani Piiraisen hankkeen vetäjäksi. Vetäjä laati hankesuunnitelman, keräsi hankkeeseen osallistujat ja hoiti hankkeen kirjanpidon ja

kirjeenvaihdon. Hanke rahoitettiin osanottomaksuilla, yhdistyksen määrärahalta ja ESR:n avustuksella. Osanottajat maksoivat opintomatkoista, seminaareista ja puutarhakohtaisesta neuvonnasta. Osanottajien osallistumiseen käyttämä aika laskettiin osaksi hankkeen omarahoitusta.

Hanke järjesti **30 koulutustapahtumaa**, joista valtaosa oli hankepuutarhoilla kokoontumisia. Useimmat kokoontumisista käsittelivät joko kurkun tai tomaatin viljelyä, mutta osa oli tarkoitettu molemmille. Viljelmien lisäksi koulutuspaikkoina olivat mm. Kemiran Harjavallan laitos, Lancon Siemenen toimipaikka, Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos, Maatalouden tutkimuskeskuksen Piikkiön laitos, Helsingin ja Turun messukeskukset (Puutarha- ja ruokamessut) ja laivaristeily. Edellä mainittujen liikelaitosten lisäksi koulutukseen osallistuivat Biolan Oy, Helle Oy, Hortilab Oy, Hortimic Oy, Kekkilä Oy, Puksupalvelu ja Schetelig Oy. Luennoitsijoina olivat myös konsulentit Sven Engblom, Tom Murman ja Pauli Raiskinmäki sekä työntutkija Heikki Leino ja Juhani Piirainen. MTT:n koetoiminnan tuloksia selvittivät laitoksen tutkijat.

Viljelmillä kokoontumiset poikkesivat normaalista kerhotoiminnasta siinä, että lähes aina mukana oli joku asiantuntija, joka alusti sovitusta aiheesta ja selvitti käsiteltävää asiaa keskustelussa kommentein. Luentosalissa tapahtuvasta tilaisuudesta pienryhmäkoulutus erosi vilkkaan keskustelun johdosta. Monien viljelyyn liittyvien asioiden ohella viljelmätilaisuuksissa käsiteltiin myös mm markkinointia, tuote-esittelyä ja tuotteiden markkinaa.

Viljelmillä tehtiin myös **viljelykokeita ja työntutkimuksia**. Lajikekokeita tehtiin kolmella puutarhalla, kasvualustakokeita yhdellä ja kurkun juuristotautien biologista torjuntaa yhdellä puutarhalla. Työnkäyttötutkimuksissa sadonkorjuuta ja pakkausta tutkittiin 9 puutarhalla ja kasvustojen tuentatyötä kahdella puutarhalla. Kokeiden ja työntutkimusten tuloksista tehtiin yhteenvedot hankepuutarhoille. Työntutkijan kommentit ja huomiot kirjattiin myös monisteisiin. Mainittakoon, että hankkeen jälkeen biologinen kasvitautilien torjunta, automaattiset kasvuston laskut ja sisäiseen kuljetukseen tarkoitetut rullaradat lisääntyivät suomalaisilla viljelmillä.

Opintomatkoja hanke järjesti kaksi. Vuonna 1998 kahden päivän matka suuntautui Kymenlaaksoon ja Uudellemaalle, missä kohteina oli 6 puutarhaa. Vuonna 1999 opintomatalla käytiin Etelä-Ruotsissa, missä niin ikään kahden päivän aikana tutustuttiin 7 viljelmän tuotantoon ja markkinointiin. Molemmille matkoille osallistui muutama hankkeen ulkopuolinen henkilö. Matkoista tehtiin matkakertomukset osanottajille.

Seminaareja ja kursseja järjestettiin 5 kpl. Ensimmäisenä järjestettiin 25.8.1998 tuholaisten tunnistuskurssi hankkeessa mukana oleville. Yleinen, kaikille viljelijöille avoin tietotekniikan kurssi järjestettiin 2.10 Farman ruokamessujen yhteydessä, missä luennoitsijoina oli Osuuspankin ja ProAgria Farman toimihenkilöt. Tietotekniikka ei kuitenkaan vielä ollut kovin vetävä aihe, kun osanottajia tuli vain 11. Kolmas 1998 järjestetty seminaari pidettiin 2.12 Köyliössä, missä ensin tutustuttiin kurkun ja tomaatin valoviljelyyn ja Tuiskulan Kotikolossa kuunneltiin esitykset hyvästä laatuikäytännöstä, luomuviljelyn kasvualustoista ja työn tehokkuuteen vaikuttavista tekijöistä.

Viimeiset kaksi seminaaria järjestettiin hankkeen lopussa. 26.11.1999 pidettiin Tuorlassa kaikille viljelijöille avoin seminaari 'Uusia mahdollisuuksia kasvihuonevihanneksilla', missä esitettiin uusia ideoita tuottaa nyt yleisiä kasvihuonevihanneksia ja uusien tai meillä vähän viljeltyjen vihannesten mahdollisuuksia. Hankkeen päätöseminaari pidettiin 9-10.11 laivaristeilyllä. Seminaarin aikana tehtiin yhteenvetoja hankkeen aikana käsitellyistä asioista ja keskusteltiin, mitä niistä on opittu. Lopuksi tehtiin ryhmätöitä, joiden aiheina olivat suorajakelun kehittäminen (lähiruokaa!),

vihannekset messuilla, viljelijäin yhteishankinnat, laadun varmennus ja tuotteiden imagon kehittäminen.

Lopuksi voidaan vielä mainita, että alueellinen kerhotoiminta hiipui pois, kun edistyksellisimmät viljelijät hakeutuivat valtakunnallisen yhteistoiminnan pariin. Mutta hankkeen tapaiset vihannesviljelijäin seminaaristeilyt tulivat jäädäkseen Kauppapuutarhaliiton Varsinais-Suomen piirin järjestäminä.

Puutarhaperinnekeskushanke v.2004-2005

Vuonna 1998 pidetyssä Puutarhan Kevät –näyttelyssä järjestöt esittelivät entisajan puutarhatuotantoa. Siitä jäi jonkin verran materiaalia, joka haluttiin säilyttää eli museoida ne jälkipolville. Vanhat esineet varastoitettiin aluksi VR:n vanhan tavara-aseman kellariin, mihin myös suunniteltiin museotakin. Puuhamiehenä oli tällöin Aura Trädgårdsvännerien puheenjohtaja Markus von Weissenberg, joka oli saanut luvan käyttää kellaria varastona. Sen jälkeen, kun VR huomasi tilalla olevan kysyntää, he määräsivät kalliin vuokran. Onneksi järjestöt saivat melko nopeasti lupauksen Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitokselta saada museokäyttöön vanha viljamakasiini.

Tässä vaiheessa Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen sihteeri Riitta-Liisa Pettersson ehdotti hankkeen perustamista, koska museon luominen pelkän talkootyön varassa ei tulisi johtamaan edes välttävään tulokseen ainakaan lähivuosina. Yhdistys otti yhteyttä TE-keskukseen, mistä ohjattiin Varsin Hyvä ry:n puoleen, koska pienet paikallishankkeet Piikkiön-Kaarina alueella koordinoidaan sitä kautta. Yhdistys nimitti hankkeen vetäjäksi Juhani Piiraisen, joka alkoi etsiä omarahoitusta. Museota varten saatiinkin Rikala-säätiöltä 5000 euroa ja Puutarhan Kevät –yhtymältä 2000 euroa. Varsinais-Suomen Maakuntamuseon Eeva Mikolan neuvosta hanketta laajennettiin ja nimettiin Puutarhaperinnekeskushankkeeksi.

Byrokratia tässä hankkeessa oli paljon hankalampi kuin edellisessä ESR-rahoitteisessa hankkeessa. Niinpä jo päätös viipyi ja kaikkia vuodelle 2004 suunniteltuja toimintoja ei ehditty tehdä, vaikka hanke aloitettiin omalla vastuulla ennen lopullista TE-keskuksen päätöstä. Hankkeen tärkein tehtävä eli Puutarhamuseon rakentaminen saatiin kuitenkin hyvään alkuun. Sitä varten palkattiin museoalaa tunteva henkilö Leena Tiilikainen, joka tunsu samalla myös puutarha-alaa isänsä oltua mm. Tuorlan ylipuutarhurina. Myös puutarha-arkisto löysi vuoden 2004 lopulla sijaintipaikan, kun hanke vuokrasi maaseutuoppilaitokselta Sipilän talon ja siirsi sinne puutarhajärjestöjen arkistot.

Syksyllä 2004 toteutettiin **perinneruoka- ja perinnekoristelukurssit**. Salin koristelu toimi samalla sen jälkeen pidettyjen perinnejuhlien koristeluna. **Perinnejuhlassa** oli perinneillallinen, lavaohjelmaa ja tanssit. Ohjelma koostui juhlapuheesta, lausunnasta, vanhojen viisujen esityksistä, Markku Heikkilän sketsistä 'kuinka puutarhakulttuuria voi harrastaa epäortodoksisinkin keinoin' ja Valehtelijain Klubista, missä kilpailijat keksivät kukin oman käyttötarkoituksen muutamille museoesineille. **Syksyllä aumattiin** myös astioihin istutettuja tulppaneja ja **rakennettiin hyötölava** Sipilän talon tontille.

Puutarhamuseota rakennettiin vuoden 2005 alussa talkoovoimin ja Leena Tiilikaisen luetteloidessa tavaroita. Museoon tuli kaksi kerrosta. Alempan kerrokseen tuli yleistä puutarhakulttuuria esittävät taulut, torimyyntiä 1950-luvulla kuvaavia esineitä ja kasvihuoneviljelyn kehittymistä esittävät rakennelmat ja kuvat. Toiseen kerrokseen tuli vanhoihin viljalaareihin 7 erilaista aihetta kuvaavaa installaatiota, jotka olivat 50-luvun kukkakauppa, puutarhanäyttelyjen historia,

siirtolapuutarhatoiminta, Turun kaupungin puistot, puutarhakoulutuksen historia, Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen toiminta ja 30-luvun tutkijan kammio Puutarhantutkimuslaitoksella. Koulutusosio oli vajaasti toteutettu ja vaihdettiin saman vuoden syksyllä kartanopuutarhojen historian esittelyyn. **Lounais-Suomen Puutarhamuseo avattiin puutarhapäivänä 21.5.2005.** Mainittakoon, että museon kuvataulut teetätettiin TS-Tulostuksessa muovilevyille, jotka eivät mene pilalle kosteissakaan olosuhteissa.

Museoesineiden luetteloinnin jälkeen Leena Tiilikainen järjesti ja luetteloï puutarha-arkistoon tuodun aineiston. Sipilän taloon siirrettiin myös puutarhajärjestön muukin esineistö ja tarpeisto, jota oli kertynyt lähinnä erilaisia messu- ja näyttelytoimintoja varten. **Oppilaitos lahjoitti Sipilän talon puutarhajärjestöille** ehdolla, että rakennuksen kunto tulee säilyä vähintään lahjoitushetken tasolla ja että taloa käytetään vain puutarhaperinnekäyttöön, mm. majoittuminen ja kaupallinen toiminta on kiinteistössä kielletty. Tulevaa perinnekeskusta varten rajattiin Sipilän talon ympäriltä n. 30 aarin tontti, jonka oppilaitos vuokrasi puutarhajärjestöille.

Keväällä 2005 hanke järjesti **perinnetaitopäivän**, missä tutustuttiin kukkasipulien hyötöön, lavaviljelyyn, olkikompostin tekoon ja puiden varttamiseen konkreettisten esimerkkien avulla. **Puutarhapäivänä hanke järjesti Tuorlaan** muutakin **ohjelmaa** kuin museon avajaiset: Sirkka Juhanoja esitelmöi historiallisista ruusuista ja Jouko Pukki vanhoista pelargoneista, Sipilän talon tontille rakennettiin riukuaita, minkä valmistus ajoitettiin puutarhapäivän työnäytökseksi.

Keväällä 2005 perustettiin **Tuorlaan vanhojen omenalajikkeiden näytemaa**, mihin istutettiin aluksi 13 lajiketta á 3 tainta, jotka Voitto Vuorinen oli varttanut ja kasvattanut. Näytemaa tuli oppilaitoksen omistukseen, mutta puutarhajärjestöt ovat huolehtineet sen hoidosta.

Hanke osallistui sadonkorjuutapahtumaan 4.9.2005 Tuorlassa, missä puutarhajärjestöt esittelivät museota ja omena-, peruna- ja juureslajikkeita ja järjestivät auditorioon esityksen säilönnästä ennen pakastinta. Juhlayleisöä viihdyttivät Saariston miehet lauluillaan. Viimeinen hanketapahtuma oli 9.11 järjestetty **puutarhahistorian seminaari**, mihin osallistui mm runsaasti varsinaissuomalaisten paikallismuseoiden edustajia. Seminaarin luentoaiheet olivat 'Omenalajikkeet ennen talvisotaa', 'Historialliset ruusulajikkeet', 'Yrttien käyttö' ja '50-luvun puutarhojen kasvillisuus'.

Aivan **hankkeen lopussa perustettiin Lounais-Suomen Puutarhaperinneyhdistys**, jonka jäseniksi tulivat L-S Puutarhayhdistys, Aura Trädgårdsvänner, Kauppapuutarhaliiton ja Suomen Kukkakauppiasliiton V-S piirit sekä Tuorlan Kilta. Uuden yhdistyksen tehtäväksi tuli hoitaa ja kehittää L-S Puutarhaperinnekeskusta ja muutenkin vaalia puutarhaperinnettä.

Ulkomaan matkat

Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen toimesta tehtiin ulkomaille suuntautuneita matkoja ennen 1970-lukua vain muutamien stipendiaattien ja muiden edustajien kautta. Lähinnä alkuaikoina käytiin hakemassa viljelyoppia muista Pohjoismaista. Varsinaisetjäsenistölle tarkoitetut ulkomaan matkat aloitettiin 1970-luvulla.

Vuonna 1971 Turkuun saatiin oma viljelykonsulentti, jonka toiminnan tueksi muodostettiin muutama viljelijäkerho, joiden piirissä alettiin puuhata opintomatkoja ulkomaille. Vihanneskerhot

eivät liittyneet Lounais-Suomen Puutarhayhdistykseen, mutta Ruukkukasvikerhosta tehtiin yhdistyksen jaosto, jonka jäsenet olivat myös yhdistyksen jäseniä.

Puutarhanuorten matkat

Lounais-Suomen Puutarhanuoret toimivat ulkomaan matkojen järjestämisessä päänavaajina, kun he järjestivät v. 1971 Tallinnan matkan. Mukana oli myös varttuneempaa väkeä, sillä yhdistyksen jaostojen järjestämiin tapahtumiin voivat kaikki jäsenet osallistua. Heti seuraavana vuonna emoyhdistys järjesti matkan Leningradiin. Nämä matkat olivat melko puhtaasti kulttuurimatkoja ilman merkittäviä puutarhakohteita, mutta tulihan nähtyä ainakin puistoja ja muita julkisia viheralueita.

Lounais-Suomen Puutarhanuoret jatkoivat ulkomaan matkojen järjestämistä 1980-alkuun asti. Matkoja tehtiin lähialueille Leningradiin, Gotlantiin ja Tukholmaan. Matkakohteiksikin saatiin jo jonkin verran puutarhakohteita. Leningradin alueella käytiin Kolpinon sovhoosilla, missä viljeltiin kasvihuoneissa vihanneksia, mm. meille lähes tuntemattomia ruotiselleriä ja puolipitkää kurkkua.

Ruukkukasvikerhon matkat

Ruukkukasvikerhon toimesta järjestettiin ensimmäinen ulkomaanmatka v. 1972, kun lähdettiin syyskuun alussa Tanskaan. Matkan oppaana ja tulkkina toimi Koroisten Puutarhan tanskalais-syntyinen puutarhuri Verner Balleby. Tämä ensimmäinen kerhon matka tehtiin niin kuin edellä mainitut muutkin matkat bussilla ja laivoilla. Myös toinen Ruukkukasvikerhon matka, joka tehtiin vuonna 1974 Norjaan, tehtiin bussilla.

Kolmas kerhon matka tehtiin jo lentäen v. 1976 Hollantiin, missä oppaina ja tulkkeina toimivat Suomessa toimivat hollantilaiset kukkasipuli- ja taimiedustajat. Seuraava matka tehtiin v. 1978 Hampuriin. Siellä pääkohteena oli Gönnebekin kasvihuonekylä, missä oli yli 10 ruukkukasvi- ja taimiviljelmää. Matkan oppaana ja tulkkina toimi Ritva Heidenreich, jonka saksalais-syntyisellä miehellä oli kukkataimien tuontiliike Porvoossa.

Ruukkukasvikerhon matkailu oli vilkasta koko 1970-luvun lopun. Saksan matkaa seurasi vuoden kuluttua matka Tanskaan, missä vientiliike Exposa järjesti tutustumiset ruukkukasviviljelmille. Seuraavana vuonna eli 1980 lähdettiin Englantiin, missä oppaana ja tulkkina toimi suomalaissyntyinen Lena Knight. Tämän jälkeen ruukkukasvikerhon matkat harvenivat ja seuraava ja samalla viimeinen kerhon matka järjestettiin vuonna 1985 Norjaan, missä tutustuttiin Oslon ja Bergenin alueen kukkaviljelmiin.

Ruukkukasvikerho alkoi muuttua, mikä näkyi myös opintomatkoissa. Muutamat kasvoivat ja eräät lopettivat tai siirtyivät ”jäähdyttelyvaiheeseen”. Kasvat ja kehittyvät yritykset lähtivät muiden kuten Kauppapuutarhaliiton ja tuontiliikkeiden järjestämille matkoille. Kerhon paikan otti 1980-luvun puolivälissä Kauppapuutarhaliittoon perustettu ruukkukasvikerho, missä Suomen parhaat ruukkukasvituottajat alkoivat opastaa toisiaan.

Vihanneskerhojen matkat

Turussa vuosina 1971 ja 1972 perustetut Kurkku- ja Tomaattikerhot eivät liittyneet Lounais-Suomen Puutarhayhdistykseen, mutta niiden jäsenpuutarhojen omistajista suuri osa oli Puutarhayhdistyksen

jäseniä ja yhteistyö erityisesti ulkomaan matkojen suhteen oli kiinteä. Tästä syystä vihanneskerhojen matkoille vuosina 1971-1986 voivat osallistua myös muut yhdistyksen jäsenet. Vuoden 1986 jälkeen kerhot eivät enää järjestäneet ulkomaan matkoja, sillä sen jälkeen niiden paikan otti Kauppapuutarhaliittoon perustettu vihannesjaosto.

Kerhojen puitteissa järjestettiin 15 vuoden aikana lähes vuosittain opintomatkoja Länsi-Eurooppaan. Matkat suuntautuivat useamman kerran Hollantiin, Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan, mutta monien muidenkin lähimaiden parhaisiin viljelmiin ja koelaitoksiin ehdittiin tutustua. Erityisesti 1980-luvun alussa matkoille tuli mukaan viljelijöitä muualtakin Suomesta, sillä silloin Suomessa oltiin siirtymässä rajoitetuilla alustoilla viljelyyn ja siihen sopiviin viljelytekniikoihin haluttiin tutustua meitä silloin kehittyneimmässä maissa.

Kurkku- ja tomaattikerhojen toiminta käytännössä sammui 1990-luvun loppuun mennessä, koska niiden tehtävät olivat muiltakin osin siirtyneet valtakunnalliselle vihannesjaostolle. Pieni renessanssi koettiin vuosituhannen lopulla, kun Lounais-Suomen Puutarhayhdistys kehitti kasvihuonevihanneshankkeen, mihin kuului v. 1999 opintomatka Etelä-Ruotsiin, missä kahden päivän aikana tutustuttiin Ruotsin merkittävimpiin kurkku- ja tomaattiviljelmiin.

Yleis- ja kaukomatkat

Vuonna 1977 Lounais-Suomen Puutarhayhdistys järjesti matkan Itävaltaan, missä kohteina oli lähinnä kukkaviljelmiä, mutta myös jonkin verran vihannesviljelmiä. Hyvän sattuman vuoksi käytiin myös Tullnin puutarhamessuilla. Puutarhakohteiden lisäksi tehtiin kiertoajelut Wienissä ja kauniissa Wachausssa Tonavan varrella. Matkan oppaana toimi Kuusistosta kotoisin oleva ja Wieniin asettunut Pirkko Holub os. Merivuori.

Puutarhayhdistys järjesti vuonna 1979 tulppaanimatkan Hollantiin, missä huhtikuun lopulla katseltiin tulppaanien ja muiden kukkasipulien kukintoja. Ohjelmassa oli myös käyntejä kukkaviljelmillä.

Ensimmäinen mannerten välinen matka oli vuorossa 1981, jolloin yhdistys järjesti matkan USA:han. Matkan tulkkina toimi konsulentti Pauli Raiskinmäki. Ensimmäinen viikko vietettiin New Yorkissa ja Washingtonissa. Kaupunkien välillä tehdyillä bussimatkoilla tutustuttiin kokoelmapuutarhaan ja meillä vielä silloin tuntemattomaan myymälätyyppiin Garden Centeriin. Toinen viikko oltiin Floridassa, missä retkeiltiin mm. Disney Worldissä, Cape Canaveralissa, puutarhantutkimuslaitoksella sekä parilla n. 2000 hehtaarin suuruisella vihannesfarmilla. Tälle matkalle saatiin osanottajia jonkin verran muualtakin Suomesta. Samoin tapahtui tämän jälkeen muissakin pidemmälle ulottuvissa matkoissa.

Vuonna 1982 olivuorossa Portugali, missä tutustuttiin pääasiassa Algarvessa sijaitseviin viherkasviviljelmiin sekä perinteisiin talvihedelmien ja –marjojen tuotantoon, mutta käytiin myös Lissabonissa tutustuen matkan varrella pariin kukkaviljelmään.

Vuonna 1984 yhdistys järjesti matkan Teneriffalle, missä ohjelmassa oli pari päivää tutustumista puutarhakasvien viljelyyn Heikki Levosen opastuksella. Siihen aikaan Teneriffalta tuli Suomeen mm. krysanteemin pistokkaat, joiden tuotantoon tutustuttiin. Isossa vihannespakkaamossa nähtiin, miten Kanarian tomaatteja pakattiin mm. Suomeen vietäviksi. Löytyipä saarelta suomalaisomistuksessa oleva pienehkö kukka- ja marjaviljelmä.

Toinen kaukomatka suuntautui v. 1983 Kauko-Itään, missä oltiin suurin osa ajasta Japanissa, mutta pari päivää myös sekä Hongkongissa että Singaporessa. Hongkongista tehtiin päivän retki Kiinan kansantasavaltaan. Japanissa oli useita ammattikohteita kuten koelaitoksia ja viljelmiä sekä tukkukauppoja. Singaporessa tutustuttiin jonkin verran orkideatuotantoon. Matkan tulkkina toimi Pauli Raiskinmäki ja apuna parina päivänä oli Japaniin muuttanut Marja Kato.

Vuonna 1985 oltiin ahkerasti ulkomailla, kun Puutarhayhdistys järjesti matkat sekä Islantiin että Israeliin. Islannissa saimme oppaaksemme Hveragerdin puutarhakoulun rehtorin ja tulkiksi samaisessa laitoksessa harjoittelevan Minna Melleniuksen. Islannissa erikoisinta oli maalämmön suora käyttö. Israelissa oppaana ja tulkkina toimi Pertti Salo, joka oli itse asunut joskus Israelissa. Pieni maa tuli kierrettyä melko hyvin ja matkan aikana käytyä useissa kibbutseissa ja moshaveissa eli osuustoiminnallisissa viljelmissä. Erämaan kasteluun kehitettyihin kastelujärjestelmiin tutustuttiin myös, niitähän tuodaan myös Suomen.

Kolmas pitkä matka suuntautui v. 1989 Australiaan. Menomatalla pysähdyttiin neljäksi päiväksi Balilla ja paluumatkalla pariiksi päiväksi Singaporessa. Matkan oppaana ja tulkkina toimi matkatoimisto Travekista Leena Rantalaiho. Matkan 30 osanottajista runsas puolet oli puutarha-alan ihmisiä ja loput matkatoimiston hankkimia muita osanottajia. Sydneyssa puutarhakohteissa tuli avuksemme 1950-luvulla Australiaan muuttanut kauppapuutarhuri Jaakko Jauhiainen. Hänen avulla saatiin ohjelmaan muutama ammattiviljelmä ja käytiin mm. Canberran Suomi-Seuran vieraana. Singaporessa tutustuttiin mm. pariin orkideaviljelmään.

Japaniin mentiin uudelleen vuonna 1990, missä pääkohteena oli Osakan Garden Expo. Matkaan lähti kuitenkin vain 7 henkilöä. Osakassa saimme erikoisoppaaksemme professori Hideo Tsukadan, johon olimme tutustuneet jo vuoden 1983 matkalla. Professori osasi suomeakin, kun oli asunut meillä ja tehnyt väitöskirjan Suomen ja Hokkaidon saaren kasvihuoneviljelyjen vertailusta. Expon lisäksi merkittävää oli tutustua leikkoruusun uuteen viljelytekniikkaan, missä uusia taimia ei leikattu, vaan taivutettiin ja näin saatiin alkusato paremmaksi. Menetelmä tuli Eurooppaan vähän myöhemmin.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys järjesti matkan Viroon vuonna 1992 eli pian maan uudelleen itsenäistyttyä. Kohteina oli pääasiassa maan koelaitokset: Jõgevan jalostuslaitos, Pollin hedelmäntutkimuslaitos ja Sakun koelaitos. Viro oli kasvinjalostuksen kannalta mielenkiintoinen, sillä siellä jalostettiin monia puutarhakasveja, joita ei enää monessa vapaassa markkinatalousmaassa kannattanut jalostaa suurten kansainvälisten laitosten vallattua markkinat.

Viherpeukalomatkat

Turun Seudun Viherpeukalot olivat aloittaneet puutarhaharrastajatoiminnan vuonna 1985 ja he liittyivät Lounais-Suomen Puutarhayhdistykseen v. 2002. Viherpeukalot olivat tahollaan aloittaneet ulkomaan matkat jo 1980-luvulla käyden ensin pari kertaa Ruotsissa Sollentunan puutarhanäyttelyssä ja myöhemmin vuonna 1999 Viron saarilla Saarenmaalla ja Hiidenmaalla, vuonna 2000 Gotlannissa sekä vuonna 2001 Virossa ”kärhö ja kartano” -matkalla. Näistä matkoista tiedotettiin myös Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen jäsenille, joista monia myös osallistui matkoille.

Ensimmäinen viherpeukalomatka ulkomaille Puutarhayhdistyksen jaostona tehtiin vuonna 2002 Baltiaan, missä käytiin Latviassa ja tutustuttiin meno- ja paluumatkojen aikana erilaisiin Viron

puutarha- ja kulttuurikohteisiin. Heti seuraavana vuotena Viherpeukalot tekivät matkan Ruotsiin, missä tehtiin kierros suurten järvien ympäri ja ulotettiin matka Göteborgiin asti.

Kolmas Lounais-Suomen Viherpeukaloiden matka vei Englantiin, missä matka ulotettiin Cornwalliin. Matkan pääkohteena oli suuri Eden Park, missä oli kolmen ilmastotyyppin kasveja eli Englannin, Välimeren ja tropiikin. Kaksi viimeksi mainittua olivat isoissa, erikoisrakenteisissa kasvihuonehalleissa. Matkalla ehdittiin tutustua myös moniin suuriin yleisöpuutarhoihin, kartanojen puistoihin ja arboretumeihin. Kulttuurikohteista vaikuttavin oli Stonehenge.

Tämän jälkeen alkoivat yhteistyömatkat Peltolan siirtolapuutarhan kanssa, kun matkan vetäjiksi tulivat siirtolapuutarhan silloiset johtajat Ari ja Helena Honka-Hallila. Seurasi sarja upeita ja suosittuja (osanottajia 40 ja jonotuslistoilla aina muitakin) matkoja eri puolille Eurooppaa. Vuonna 2005 kierrettiin Etelä-Saksassa parin osavaltion alueella ja tutustuttiin myös BUGA-näyttelyyn. Vuonna 2006 käytiin Unkarissa ja Romaniassa, missä suurin osa matkasta kierteli ympäri Transilvaniaa. Vuonna 2007 oli vuorossa Tanskan matka ja vuonna 2008 Ranskan matka, missä oppaana ja tulkkina toimi Raija Mongiat.

Vuonna 2009 Viherpeukalot tutustuivat Alppialueeseen, missä kohteista pääosa oli Itävallassa, mutta myös Saksassa ja Sloveniassa. Lisäväriä antoivat pari suomalaista rouvaa, jotka olivat muuttaneet Itävaltaan. Wienistä saapui oppaaksi Salzburgiin parin päivän ajaksi Pirkko Holub ja Klagenfurtissa matkalaisille kertoi Kärntenin alueen elämästä ja puutarhakulttuurista Marja-Liisa Bartosik. Vuonna 2010 tutustuttiin Kaakkois-Ranskan ja Luoteis-Italian puutarhakulttuuriin Raija Mongiatin johdolla.

Viikon tai sitä pidempien Eurooppaan suuntautuneiden matkojen ohella alkoi yhdistys järjestää uudelleen matkoja lähialueille, joista ensimmäiset suuntautuivat Viroon. Vuonna 2009 tehtiin kolmen päivän matka Keski-Viroon lähinnä Viljandin alueelle, missä kohteina oli mm. useita perinnepuutarhoja. Vuonna 2010 tehtiin kahden päivän nostalgiamatka Tallinnaan, missä oppaina olivat yhdistykselle jo 1970-luvulla tutuksi tulleet Hille Karm ja Rein Joost. Hille oli nuorena opiskelijatyttönä oppaana Puutarhanuorten matkalla v. 1971. Vuonna 2011 matkan kohteena olivat Saarenmaa ja erityisesti sen alkukesän orkideat ja muut luonnonkasvit.

Kotimaan matkat ja lähiretkeilyt

Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen ensimmäiset opintomatkat suuntautuivat jäsentensä puutarhoihin ja muihin varsinaissuomalaisiin kohteisiin. 1900-luvun alussa monella puutarhaviilijällä ei ollut omaa autoa, joten matkaa tehtiin hevosilla, naapurien autoilla tai julkisilla kulkuvälineillä. 1920-luvulla tutustuttiin puutarhaviilijelyyn jo muissakin maakunnissa, mutta ehkä silloin vielä liikuttiin muutaman hengen ryhminä julkisilla kulkuvälineillä. Eräässä 20-luvun toimintakertomuksessa mainitaan Satakunnan Puutarhaseuran tehneet matkan Turkuun, mikä voi merkitä sitä, että isäntäseura on järjestänyt kuljetukset paikallisesti.

Ennen sotia Puutarhayhdistys teki muutaman matkan lähimaakuntiin. 1950-luvulla tehtiin jo useampia matkoja, mutta silloinkaan ei menty kovin kauas. Useimmat matkat tehtiin Helsinkiin ja Tampereelle puutarhanäyttelyiden aikana sisällyttäen ohjelmaan muitakin kohteita.

Jaostoista Puutarhanuoret tekivät myös jonkin verran puutarhamatkoja, mutta nekin suuntautuivat kotimaassa lähinnä kolmion Helsinki-Tampere-Pori sisälle ja olivat usein näyttelymatkoja, johon

toisetkin jäsenet saivat osallistua. Ruukkukasvikerholla oli lähiretkiä lähinnä kerhokokousten muodossa, mutta muutama matka tehtiin Pohjanmaalle, Kymenlaaksoon ja Sisä-Suomeen, missä nähtiin toisten alueiden kukkatuotantoa. Kerhon puutarhamatkoilla ei ollut puutarhojen lisäksi juurikaan muuta ohjelmaa.

Puutarhanuorten vapaa-ajan matkat

Lounais-Suomen Puutarhanuoret tekivät heti perustamisvuotenaan purjehdusmatkan Nauvoon, missä kalasteltiin, saunottiin ja vietettiin lomaa.

Puutarhanuoret tekivät 1970-luvulla ja 1980-luvun alussa vuosittain viikonlopun kalastusmatkan kesällä saaristoon. Pari kertaa käytiin Ahvenanmaalla ja kerran Huiskulan kesäpaikassa Nauvossa, mutta useimmin matka suuntautui Hiittisiin, missä erään puutarhanuoren isä järjesti nuorille leiriytymisen ja kalastusmahdollisuuden johonkin saareen.

Vuonna 1984 Puutarhanuoret kävivät ruska-aikaan Käsivarren Lapissa, minne eräs puutarhanuori oli muuttanut muutama vuosi aikaisemmin.

Viherpeukalomatkat

Viherpeukat toivat vuonna 2002 toisenlaisen matkakulttuurin. Puutarhakohteet olivat tarkoitettu lähinnä puutarhaharrastajille, mutta oli niissä asiaa myös lähinnä viheralan ammattilaisille. Viherpeukaloitten kotimaan matkat kestivät yleensä 1-2 päivää. Ahvenanmaan matka vuonna 2008 kesti kolme päivää ja Itä-Suomen matka v. 2006 neljä päivää. Näillä matkoilla oli mukana myös luonto- ja kulttuurikohteita.

Muutama lähialueen retki kulki kotiseuturetkeilyn nimen alla ja kohteina oli mm. taidepuistoja, kotiseutumuseoita ja kartanoita.

Lähialueille Viherpeukat ovat tehneet vuosittain muutaman tunnin kestäviä tutustumismatkoja. Näillä matkoilla on tutustuttu mm. Kultarannan puutarhaan, Ruissalon kasvitieteelliseen puutarhaan, Yltösten arboretumiin, Raision viheralueisiin, Rytsälän ja Munsteen pihapuistoihin. Ruusuretkellä v. 2010 tutustuttiin Kaarinan Veteraanipuistoon sekä Aila Myllylän lajirikkaaseen pihaan. Koko päivän retkiä on tehty mm. Vakka-Suomeen sekä Tampereen, Salon ja Helsingin seuduille.

Teatteri- ja muut kulttuurimatkat

L-S Puutarhayhdistyksen lähiretkeilyt ja kotimaan matkat olivat alussa hyvin asiapitoisia eli puutarhakohteisiin tutustumisia. Muille paikkakunnille matkustaessa mukaan on varmaan otettu matkailunähtävyyksiä, vaikka niistä ei löydy mainintoja yhdistyksen alkuvuosilta. Ensimmäiset kotimaan matkat muille paikkakunnille olivat sillä tavalla sosiaalisempia, että ne tehtiin usein julkisilla kulkuvälineillä ja matka-ajat olivat pitkiä, jolloin keskinäiseen seurusteluun jäi pidempi aika. Toki myöhemminkin Ruukkukasvikerhon ja Puutarhanuorten matkojen aikana on linja-auton takaosassa pelattu korttia.

Teatterimatkoista on ensimmäiset maininnat 1960-luvulla L-S Puutarhanaisten toiminnan yhteydessä. Niitä mainittiin järjestetyn yhdessä Maarian Maatalousnaisten kanssa, ilmeisesti siksi

että johtavat puutarhanaiset olivat Maarian puutarhaviljelmien emäntiä. Puutarhanaiset järjestivät teatterimatkoja vv. 1971 ja 1972. Sen jälkeen teatterimatkojen järjestäjänä vv. 1977-1980 oli Puutarhanuoret. Puutarhanaiset astuivat jälleen ”remmiin” 1980-luvulla järjestäen vuosittain teatterimatkan aina 2000-luvun alkuvuosiin asti. Vuodesta 2005 yhdistyksen teatterimatkoista on vastannut Viherpeukalot, joiden mukana on perinteisten teatteriesitysten lisäksi tutustuttu myös oopperaan ja balettiin sekä vierailtu pari kertaa kesällä kesäteatterissa. Teatterimatkojen ohjelmiin on usein sovitettu muutakin ohjelmaa kuten museoita ja puutarhoja.

Viherpeukaloitten mukaan tulo lisäsi kulttuurin osuutta myös puutarhamatkoilla. Oikeastaan lähes kaikilla koti- ja ulkomaan matkoilla on tutustuttu puutarhakohteiden lisäksi erilaisiin kulttuurikohteisiin.

Juhlat juhlistavat ja piristävät

Kaikki yhdistystoiminta on laajasti katsoen sosiaalista kulttuuritoimintaa, missä yhteisö toteuttaa sääntöjen mukaista tarkoitustaan. Puutarhajärjestön kohdalla toiminta voidaan jakaa erilaisiin puutarhakulttuuria edistäviin toimiin ja muihin jäsenistön elämänlaatua parantaviin toimintoihin, mitkä antavat heille mm sosiaalista viihtyvyyttä ja taide-elämyksiä. Näitä toimintoja ei kuitenkaan voi kokonaan erottaa toisistaan, sillä esimerkiksi samalla matkalla voidaan käydä teatteri- ja taideesityksissä ja tutustua erilaisiin puutarhakohteisiin sekä lujittaa jäsenistön sosiaalisia siteitä ja siten parantaa keskinäistä yhteistyötä varsinaisen puutarhakulttuurin edistämiseksi.

Monenlaisia juhlia

Juhlien perimmäinen tarkoitus on antaa arkiseen elämään kohokohtia, joiden virkistäminen ihmiset jaksavat taas puurtaa eteenpäin. 1900-luvun alussa juhlat olivat harvinaisia tapahtumia ja siksi palkitsevampia kuin nykyajan laivaristeilyt tai ravintolaillat. Puutarhayhdistyksen ensimmäiset juhlat olivat hyvin pienimuotoisia jouluisia perhetapahtumia. 1920-luvulla alkaen yhdistykselle valittiin vuosittain huvitoimikunta, jonka toiminnasta ei kuitenkaan ole tarkempia tietoja: Toimintakertomuksissakin ne kuitattiin vain maininnalla niiden tuottamista tuloista.

Joulujuhlat ovat perinteisimpiä juhlia, mitä järjestöt yleensä järjestävät. Ennen toista maailmansotaa Puutarhayhdistyksellä ne olivat pienimuotoisia, joskus puurojuhlan nimellä kulkeneita. Muutos tapahtui 1950-luvulla, kun yhdistyksen jaostoksi perustettiin Puutarhanaiset ja puutarhanäyttelyt alkoivat tuottaa rahallista tulosta. 1960-luvulla oli jo useita railakkaita joulujuhlia mm. Maarian Mahdin talolla, mihin saatiin pitotarjoilu ja tanssiorkesteri. Yhdistyksen toinen jaosto Puutarhanuoret järjesti myös tahollaan omia juhlia, mutta niihin eivät yleensä muut yhdistyksen jäsenet osallistuneet. Puutarhanuorten joulujuhlat olivat 1960-luvulla myös ”puurojuhlia”, mutta vauhti parani 1970-luvun lopulla.

Joulujuhlissa oli 1980-luvulla pieni tauko, mutta vuosikymmenen lopulla ne saivat uuden ilmeen, kun Puutarhan Kevät –näyttelyissä alkanut järjestöjen yhteistyö synnytti puutarhaväen ja kukkakauppiaiden yhteiset joulujuhlat. Näitä järjestöjen yhteisjuhlia kesti kymmenkunta vuotta, kunnes ne 1990-luvun puolivälissä taas laantuivat.

Toinen perinteinen juhlamuoto on **kesäjuhlat**. Niitä yhdistys järjesti harvakseltaan pitäen välillä pitkiäkin taukoja. Useita kesä- ja sadonkorjuujuhla järjestettiin 1980-luvulla mm. Huiskulassa, Tuorlassa ja Vihermaailmassa. Vanhalle perinteelle rakentuivat 2000-luvun juhlat.

Puutarhaperinnekeskushankkeeseen kuului perinnejuhla Tuorlassa vuonna 2005. Vuonna 2008 järjestettiin perinteinen sadonkorjuujuhla Kavallon tilalla ja vuonna 2010 vanhan ajan puutarhajuhla Munsteen pihapiirissä. Todettakoon, että nämä kaikki pidettiin puutarhakuntana profiloituneen Piikkiön alueella.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on järjestänyt myös puutarha-aiheisia ravintolailtoja. Ensimmäiset järjestettiin jo 1920-luvulla, mutta sitten ne unohtuivat ja tulivat takaisin 1960-luvulla **kukkaistanssiaisten** muodossa. Alussa ne olivat viiden vuoden välein järjestettyjen Turku Kukki – näyttelyjen yhteydessä ja vuodesta 1965 alkaen toisena tanssiaisten järjestäjänä oli Kauppapuutarhaliiton V-S piiri. Viimeiset kukkaistanssiaiset pidettiin vuosina 1972 ja 1973.

Vuosijuhlat

Järjestöjen kohdalla on vakiintunut tapa järjestää tasavuosina juhlatilaisuuksia, missä muistellaan menneitä vuosia ja palkitaan ansioituneita toimihenkilöitä tai muuten aatetta edistäneitä tahoja. Lisäksi juhlaohjelmassa on yleensä jäsenille ja muulle juhlayleisölle viihde- ja taide-elämyksiä antavia elementtejä. Tilaisuuden arvoa korostetaan usein arvovaltaisten henkilöiden puheilla, jotka tuovat esille juhlijan yhdistyksen ansioita ja merkitystä sekä joskus viitoittavat tietä uusien haasteiden edessä.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen ensimmäinen vuosijuhla oli v. 1930 pidetty 20-vuotisjuhla ja sen yhteydessä pidetty juhlakokous. Tästä tilaisuudesta ei ole säilynyt pöytäkirjaa tai muuta tarkkaa dokumenttia, mutta se pidettiin loppiaisena yhdistyksen perustamispaikassa eli Vähäväkisten talossa. Ohjelman kerrotaan olleen tavanomainen: Juhlapuheen piti pomologi O. Collan ja tilaisuudessa esitelmöi myös konsulentti Toivo Kalervo. Lisäksi ”karkeloiden väliajalla pidettiin ns. amerikkalainen huutokauppa eräästä taideteoksesta”. Tilaisuudessa nimettiin myös yhdistyksen ensimmäiset kunniajäsenet.

Seuraava juhla pidettiin jo viiden vuoden päästä, kun yhdistys täytti 25 vuotta. Aika oli jälleen loppiainen eli yhdistyksen perustamisesta päättävän kokouksen päivä, mutta paikkana oli Turun työnantajain huoneisto. Juhlaa edelsi juhlakokous. Juhlan ohjelmassa oli laulua, soittoa, historiikin esittäminen ja esitelmä. Esitelmän aihetta ja pitäjää pöytäkirja ei mainitse, mutta esitelmöitsijä lienee ollut sama kuin viisi vuotta aiemmin eli konsulentti Toivo Kalervo, joka toi tilaisuuteen myös Suomen Puutarhaviilijöiden liiton eli nykyisen Puutarhaliiton edeltäjän terveiset. Puutarhaliitto lupasi tehdä ilmaiseksi yhdistyksen jäsenille maantutkimuksia, mikä myöhemmässä pöytäkirjassa paljastui maan reaktiotilan eli happamuuden mittaamiseksi. Yhdistys tarjosi n. 60 hengen juhlayleisölle kahvit.

Seuraava vuosijuhla vuonna 1940 todennäköisesti peruttiin kokonaan, sillä mahdollisena juhla-aikana maamme oli sodassa. Pöytäkirjassa 19.11.1939 tosin on maininta, että 30-vuotisjuhla on päätetty pitää tammikuussa, muuta myöhemmin siitä ei ole mitään mainintoja. Samoin on käynyt juhlanäyttelyn.

Vuonna 1950 pidetystä 40-vuotisjuhlatakaan ei ole jäänyt tarkempia dokumentteja, mutta se lienee pidetty yhdistyksen juhlanäyttelyn yhteydessä huhtikuussa. Näyttelyjulkaisun ohjelmassa on lauantaina 29.4 klo 16 juhlakokous ja klo 20 juhlaillallinen. Paikasta ja juhlan sisällöstä ei ole mainintoja.

Seuraavat kolme vuosijuhlaa yhdistys vietti syksyisin järjestettyjen Turku Kukki –näyttelyiden yhteydessä vuosina 1960, 1970 ja 1980. Niidenkään juhlien sisällöistä ei ole kovin paljoa jäänyt arkistoon.

Tähän asti komeimmat synttärjuhlat Lounais-Suomen Puutarhayhdistys järjesti 22.3.1985 täyttäessään 75 vuotta. Paikkana oli Turun arvokkain tila eli Turun linna, jonne kokoontui n. 120 henkeä juhlimaan. Juhlan arvokkuutta nosti vielä se, että suuri osa juhlijoista oli maamme puutarha-alan kermaa, sillä edellisenä päivänä Turussa Åbo Academin salissa kokoontui Puutarhaliiton edustajisto, joille yhdistys järjesti vielä juhlapäiväksi retkeilyn Turun parhaimpiin puutarhakohteisiin. Juhlan ohjelmaan kuului puheiden, onnittelujen ja kunnianosoitusten lisäksi oopperalaulua, tanhuesityksiä ja tanssia. Illan menukin oli arvokas, mutta sen osanottajat maksoivat illalliskortin ostamalla.

Yhdistyksen 80-vuotisjuhlat järjestettiin Ruoka Farma –messujen yhteydessä 6.10.1990. Juhlavastaanotto pidettiin päivällä Turun Messukeskuksessa, minne tuli onnittelijoita läheltä ja kaukaa. Heille yhdistys tarjosi tutustumisen messuille, missä oli Puutarhayhdistyksen ja Aura Trädgårdsvännerien yhteisesti rakentama osasto 'puutarha ennen ja nyt'. Iltajuhla oli samana päivää Marina Palace –ravintolassa, missä illallisen jälkeen jaettiin Puutarhaliiton hopeiset jäsenmerkit 10 ansiotuneelle jäsenelle. Loppuilta jatkui tanssin ja seurustelun merkeissä. Juhlaan osallistui n. 70 henkeä.

Seuraavat kaksi vuosijuhlaa Puutarhayhdistys järjesti Puutarhan Kevät –näyttelyiden yhteydessä. Oikeasti 90-vuotisjuhlaa ei järjestetty, vaan Puutarhan Kevät 2000 yhteydessä oli juhlavastaanotto. Itse näyttelyssä oli näyttävänä yleiskoristeena puutarhahistoriallinen katsaus lämpölävoineen ja vanhoine esineineen. Näyttelyn yhteydessä pidettiin lähinnä näytteilleasettajille tarkoitettu iltajuhla, jonka järjestelyssä yhdistys oli vahvasti mukana.

Yhdistyksen täyttäessä 100 vuotta oli pääjuhla järjestetty Puutarhan Kevät –näyttelytilaan perjantai-illaksi 9.4.2010. Juhliin osallistui n. 130 vierasta, missä oli myös joukko suomalaisia puutarha-alan vaikuttajia, jotka olivat tulleet samana päivänä Messukeskuksessa pidettyyn Puutarhaliiton edustajiston kokoukseen. Juhlissa oli vahva historiallinen panos. Sen lisäksi yhdistys tarjosi näyttelyvieraille sunnuntaina laulu- ja sketsiesityksen 'terveellisiä nautintoja'. Juhlavuosi näkyi muutenkin koko vuoden ohjelmassa.

Yhdistyksen jaostoillakin on ollut omia vuosijuhliaan. Puutarhanaiset viettivät 10-, 20- ja 30-vuotisjuhliaan. Ensimmäiset pidettiin jaoston perustamispaikassa eli Lehtisen kahvilassa ja myöhemmät ravintoloissa. Viherpeukat tulivat Puutarhayhdistyksen jäseniksi vuonna 2002, mutta 20-vuotisjuhliaan he viettivät jo vuonna 2005 Ruissalon Honkapirtillä, koska oli aloitettu toisen nimen alla vuonna 1985.

Vuoden puutarhuri

Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen täyttäessä 80 vuotta sisarjärjestö Aura Trädgårdsvänner lahjoitti pokaalin, joka tarkoitettiin kiertopalkinnoksi vuosittain valittavalle Vuoden Puutarhurille. Yhdistyksen hallitus on valinnut vuosina 1990-2010 20 vuoden puutarhuria. Vuonna 1993 sellaista ei nimetty johtuen siitä, että valinta-aikaa muutettiin. Ensimmäiset Vuoden Puutarhurit nimettiin vuoden lopulla henkilöille, joiden katsottiin vuoden aikana ansiotuneen, vuoden 1993 jälkeen valinta siirtyi kevätkauteen ja perusteena valinnalle oli koko puutarhaura.

Valinnoissa on otettu huomioon puutarha-alan eri sektorit mahdollisimman tasapuolisesti. Viljely- ja viherpuolen kesken noudatettiin vuorovuosien sääntöä. Väliin valittiin myös henkilöitä, jotka olivat ansioituneet molemmilla sektoreilla tai edustivat opetusta tai tutkimusta. Pokaalin jalustassa olevat hopealaatat täyttyivät sopivasti vuonna 2010, jolloin yhdistys sai 100-vuotisjuhlan kunniaksi jälleen uuden pokaalin Aura Trädgårdsvännereiltä. Tähän mennessä valitut Vuoden Puutarhurit ovat seuraavat:

1990	Ylipuutarhuri Paavo Korventausta
1991	Kauppapuutarhuri Tapio Heikkilä
1992	Puutarhaneuvos Jarmo Suominen
1994	Ylipuutarhuri Udo Drude
1995	Kauppapuutarhuri Timo Juntti
1996	Puutarhaneuvos Aarno Kasvi
1997	Hortonomi Marja-Leena Myllylä
1998	Konsulentti Sven Engblom
1999	Puutarhaneuvos Matti Tuominen
2000	Toimitusjohtaja Esko Murto
2001	Puutarhaopettaja Reetta Koivisto
2002	Toimitusjohtaja Antti Kauppila
2003	Professori Risto Tahvonen
2004	Hortonomi MarianneBlom-Salola
2005	Hortonomi Juhani Piirainen
2006	Ylipuutarhuri Lauri Laine
2007	Kauppapuutarhuri Juhani Laine
2008	Viheryrittäjä Mika Lassila
2009	Kauppapuutarhuri Juha Oksanen
2010	Toimitusjohtaja Markus von Weissenberg

Vuoden Puutarhureiksi valittujen henkilöiden kyvykkyyttä ilmentää ehkä myös se, että kolme heistä on saanut valintansa jälkeen puutarhaneuvoksen arvonimen. Valitut edustavat hyvin koko puutarha-alan kirjoa: Kasvihuoneviljelijöitä on 6, laitospuutarhureita 5, puutarhakaupan alalla toimivia on 4, tutkijoita, neuvoja ja opettajia on 4 ja yksi puutarhasuunnittelija. Monet ovat tehneet kuitenkin useammanlaisia tehtäviä. Kaikki viljelijät kuitenkin on valittu kasvihuonesektorilta, koska viimeisen 50 vuoden aikana avomaanviljelijät ovat samaistuneet enemmän maanviljelijöihin. Valitut vuoden puutarhurit kahta lukuun ottamatta ovat myös Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen jäseniä.

Toiminnan rahoitus

Aatteellisten yhdistysten toimintaan ei yleensä kuulu ammattimainen rahan teko, mutta kaikki toiminta on kuitenkin jotenkin rahoitettava. Jäsenistöltä saatavat jäsenmaksut eivät voi kattaa merkittävää osaa kuluista, ellei yhdistys elä hiljaiseloa. Toinen jäsenistön suora tuki on talkootyöt, mikä voi olla jo merkittävämpi rahoitusmuoto. Jäsenten työpanos on lähes aina annettu vastikkeetta yhteiseen käyttöön, mutta erilaisista toimisto- ja matkakuluista olisi hyvä maksaa korvauksia, jos yhdistys ylipäättään aikoo pysyä virkeässä kunnossa. Tosin hyvä yhteishenki voi korvata joskus osan näistä järjestelykuluista, mutta tuskin koskaan kokonaan.

Maksulliset tapahtumat

Yhdistys voi järjestää erilaisia tapahtumia, joista se voi periä osanottomaksuja. Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on harjoittanut tätä toimintaa koko historiansa ajan, mutta hinnoitteluperusteet ovat vaihdelleet eri aikoina. Ensimmäisten vuosikymmenien aikana yhdistyksen toiminnan päämääränä oli puutarhaviljelmien tuotteiden menekinedistäminen ja muu toiminta oli tälle alisteista. Niinpä ensimmäisten huvitoimikuntien tehtävänä oli järjestää tanssiaisia, juhlia ym., joiden maksujen tuli olla järjestelykuluja suuremmat. Sitä aikakirjat eivät kerro, miten tuottoisaa huvitoimikunnan toiminta oli ja ketkä olivat maksumiehiä, jäsenet vai suuri yleisö. Todennäköisesti tuloja saatiin molemmilta.

Puutarhayhdistys on järjestänyt vuosittain myös monia opintomatkoja, kurseja ja esitelmätilaisuuksia, joista on peritty maksuja. Niitä tuskin koskaan on hinnoiteltu niin, että niistä olisi tavoiteltu tuottoa. Silloinkin kun Puutarhayhdistys oli puutarhaviljelijäin järjestö, maksut on pyritty hinnoittelemaan kustannuksia vastaaviksi, sillä sehän on ollut osa toiminnan tavoitetta eli edistää alueen puutarhatuotteiden kilpailukykyä.

Sen jälkeen, kun Puutarhayhdistys oli saanut lähinnä puutarhanäyttelyistä tuloja toimintakuluja varten, on yhdistys hinnoitellut jäsentapahtumat niin, että osanottomaksut kattavat vain suorat järjestelykulut. Toiminnan periaatteena on ollut 1900-luvun lopulta alkaen, että hinnoittelu on tehty kohtuullisen runsaan osanottajamäärän mukaan, mitä ei kuitenkaan ole pidetty tapahtuman toteutuksen rajana. Kustannukset ovat siis saaneet ylittää osanottomaksuista saadut tulot, koska tapahtumat kukin tavallaan myös edistävät puutarhakulttuuria eli toiminnan tavoitteita.

Yhdistyksen tulojen ollessa hyvällä tasolla on maksuttomien tapahtumien osuus kasvanut. Valtaosa niistä kohdistuu jäsenistölle kuten kokousesitelmät ja opastetut lähiretket.

Myynti- ja välitystoiminta

Ensimmäisinä vuosikymmeninä L-S Puutarhayhdistys harjoitti yhteishankintoja erilaisten tuotantopanosten kuten siemenien, sipulien ja tarvikkeiden osalta. Yhdistyksellä oli myös hankkeita perustaa jäseniään palvelevia liikelaitoksia, jotka olisivat yhteisomistuksessa. Niiden taloudellisuus lopahti nopeasti, kun kaupallinen toiminta kehittyi.

Hyvin tärkeä toimintamuoto oli 1910-luvulla työvoiman välitys, mitä varten perustettiin oma toimisto. Sinne kirjautuneet yrittäjät maksoivat kirjaus- ja vuosimaksut sekä jokaisesta välitetystä työntekijästä erillisen maksun. Myös työntekijät maksoivat saadessaan työpaikan. Tulot tuskin olivat mitenkään merkittävät ja koko välitystoiminta lopetettiin melko nopeasti. Ainakin kerran yhdistys on myynyt työtä, kun L-S Puutarhanuoret järjestivät 1960-luvulla keväiset ”orjamarkkinat”, missä yleisö sai huutaa itselleen lähinnä puutarhatöitä tekemään orjan. Tulot jäivät sen verran alhaisiksi, ettei tapahtumaa enää toistettu.

Suurelle yleisölle tapahtuneet itse järjestetyt myyjäiset ovat sen sijaan olleet Puutarhayhdistykselle merkittävä tulonlähde joinain aikoina. Myyjäisiä järjestettiin jo 1910-luvulta alkaen lähinnä syksyisin, kun yhdistyksen jäsenistä useimmilla oli myytäviä puutarhatuotteita. Myyjäistulot olivatkin merkittävin tulolähde yhdistykselle aina 1960-luvulle asti. Sen jälkeen puutarhatuotteita on saanut ostaa yleisesti marketeista eikä järjestön myyjäisissä enää voinut löytää sellaisia uutuustuotteita, että niiden takia kuluttajien olisi kannattanut tilaisuuteen vaivautua.

Yhdistys ja sen jaostot ovat tehneet omia myyntitorejaan suurten yleisötapahtumien yhteyteen, joista merkittävimpiä ovat olleet puutarhanäyttelyt. Puutarhan Kevät –näyttelyissä järjestöjen myynti on ollut kaikkien järjestöjen yhteistoimintaa. Muina myyntipaikkoina ovat olleet mm. maatalousnäyttelyt ja ruokamessut. Yhdistys on myynyt tuotteita mm. Farma – maatalousnäyttelyissä ja –ruokamessuilla, Okra –näyttelyissä ja Turun Ruokamessuilla. Tulot näissä muiden järjestämässä tapahtumissa ovat yleensä pienet, mutta vuoden 1986 Farma –näyttelyssä arvat ja tuotemyynnit tuottivat merkittävästi mukana olleille järjestöille.

Puutarhanäyttelyt ja messut

Puutarhanäyttelyiden järjestäminen ja messutapahtumiin osallistuminen ovat lähtökohdiltaan alan imagoa parantavia ja menekkiä edistäviä eli kaikin tavoin puutarhakulttuuria edistäviä toimia, jolloin niihin voi sijoittaa yhteisiä varoja. Joskus näyttelyistä ja messuilta voi saada myös tuloja, joita voi käyttää puutarhakulttuurin edistämiseen muillakin tavoilla.

Ensimmäisistä L-S Puutarhayhdistyksen julkisista esiintymisistä näyttelyistä ja messuilla on hyvin vähän dokumentteja, mutta arvattavasti 1900-luvun alkupuolella osastot maatalous- ja toisten järjestämässä puutarhanäyttelyissä rahoitettiin suurelta osin niihin osallistuneiden jäsenpuutarhojen maksuilla ja talkootöillä. Mitään tuloja niistä tuskin on tullut yhdistykselle, vaan menoja.

Puutarhayhdistyksen kaksi ensimmäistä omaa puutarhanäyttelyä vuosina 1935 ja 1946 eivät todennäköisesti tuottaneet merkittäviä tuloja yhdistyksen kassaan. Kolmas vuonna 1950 pidetty puutarhanäyttely Turun Taidemuseossa on todennäköisesti tuottanut tuloa jonkin verran, mutta vasta neljäs v. 1960 Turun Konserttitalolla järjestetty syysnäyttely oli taloudellisesti merkittävän tuottoisa ja loi jatkossa mahdollisuuden kehittää viiden vuoden välein pidetyt syksyiset Turku Kukki

–näyttelyt, mitkä järjestettiin yhteistyössä Kauppapuutarhaliiton V-S piirin kanssa. Myös kukkakauppiat otettiin mukaan näyttelyorganisaatioon.

Turku Kukkii –näyttelyjen tuotoista osa jaettiin kolmelle järjestölle ja osa siirrettiin Puutarhayhdistyksen ja Kauppapuutarhaliiton piirin yhteiseen mainosrahastoon. Myös talkoisiin osallistuneet Puutarhanaiset ja Puutarhanuoret saivat osuutensa tuotoista.

Vuonna 1982 alkaneet Puutarhan Kevät –näyttelyt ovat olleet pääsääntöisesti myös taloudellisesti tuottoisia ja tukeneet siten kaikkien neljän yhteistoimintajärjestön toimintaa. 2000-luvun aikana tapahtunut kävijämäärän taantuma on kuitenkin syytä saada pysähtymään, ettei talkootyön mielekkyys katoa. Jotain uutta olisi siis taas keksittävä, sillä Pohjoismaiden näyttävinkin yleiskoristelu on menettänyt tehoaan usein toistuessaan.

Arpajaiset ja puutarharuletti

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on järjestänyt myös arpajaisia lähes toimintansa alusta alkaen. Yleensä arpajaiset on sidottu johonkin tapahtumaan, ennen kaikkea puutarhanäyttelyjen yhteyteen. Ensimmäisinä vuosikymmeninä järjestettiin pari kertaa yleiset arpajaiset, jolloin jäsenet ovat kaupanneet esim. oman torimyyntinsä ohessa yhdistyksen arpoja. Muutaman kerran arpoja on myyty myös muidenkin järjestämissä tapahtumissa, viimeksi Farma –maatalousnäyttelyssä vuonna 1986.

Arpoja on myyty myös erilaisissa juhlissa ja muissa jäsentapahtumissa, mutta niiden suosio on laantunut viimeisten vuosikymmenten aikana, koska pienen porukan kesken arpajaistapahtuma tuottaa vaivaan nähden heikosti. Sen jälkeen, kun aloitettiin neljän järjestön yhteisvoimin järjestämään Puutarhan Kevät –näyttelyitä, on puutarha-arpajaiset järjestetty myös yhteisen toimikunnan nimissä, työn tosin ovat aina tehneet L-S Puutarhayhdistyksen jäsenet.

Viherpeukalot saivat 1990-luvulla idean rakennuttaa itselleen ruletti, jonka avulla on kerätty rahaa puutarharulettina suurissa yleisötapahtumissa kuten puutarhanäyttelyissä ja maatalous- ja ruokamessuilla. Viherpeukaloiden liittyttyä Lounais-Suomen Puutarhayhdistykseen on tämäkin toiminta tapahtunut pääasiassa järjestöjen yhteistoiminnan nimissä.

Hallinto ja organisaatiot

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on rekisteröity järjestö, millä on hallitus, puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja varainhoitaja. Näiden lisäksi yhdistyksellä on ollut muitakin toimihenkilöitä, joita on tarvittu vaihtelevasti eri aikoina. Organisaatioon on kuulunut myös jaostoja, joita hoitavat omat hallintoelimet ja toimihenkilöt. Jaostotoiminta alkoi 1950-luvulla ja muuttui vuosien saatossa, kun puutarha-alan ammatin piiristä nousseet jaostot taantuivat ja tilalle tuli puutarhaharrastajien Viherpeukalot. Toimintansa alkuvuosina yhdistystä ei rekisteröity yksinkertaisesti sen vuoksi, että Venäjän vallan loppuaikana ei enää pidetty yhdistysrekisteriä. Asia korjattiin melko pian sen jälkeen, kun Suomi pääsi säätämään itselleen lakeja. Yhdistysrekisteriin Lounais-Suomen Puutarhayhdistys kirjattiin 16.4.1921.

Sääntömääräiset ja muut jäsenkokoukset

Ennen rekisteröitymistään L-S Puutarhayhdistys piti vuosittain vain yhden vuosikokouksen, mutta muita jäsenkokouksia oli useita, parhaimmillaan lähes 10. Silloin jäsenkokoukset päättivät asioista, jotka myöhemmin siirtyivät johtokunnalle tai hallitukselle. Jäsenmäärän kasvu 1920-luvulla oli tärkein syy ”edustuksellisen demokratian” kasvulle. Jäsenkokouksien määrä on vaihdellut eri vuosikymmenillä seuraavasti: 1910-luvulla yli 6, 1920-luvulla keskimäärin 5, 1930-luvulla 4 ja vuodesta 1937 oli yleensä vain 2 sääntömääräistä kokousta ja vuosina 1998-2001 vain vuosikokous vuosittain.

Puutarhayhdistyksellä oli 1920-1990-luvuilla käytössään kahden vuosikokouksen käytäntö, missä syyskokouksessa valittiin luottamushenkilöt ja laadittiin toimintasuunnitelma ja budjetti seuraavaa vuotta varten ja kevätkokouksessa hyväksyttiin edellisen vuoden toiminta ja myönnettiin vastuuvapaus johtokunnalle/hallitukselle. Puutarhayhdistyksen toiminnan laantuessa, kun puutarha-alan ammattilaiset siirtyivät toimimaan omiin toimialajärjestöihin ja puutarhaharrastus ei kuulunut vielä toimintaan, yhdistys siirtyi v. 1998 yhden sääntömääräisen vuosikokouksen käyttöön.

Tällainen puhtaasti yhden vuosikokouksen käytäntö ei kuitenkaan kestänyt kovin kauan, sillä vuonna 2002 liitettiin Lounais-Suomen Puutarhayhdistykseen Turun Seudun Viherpeukalot, joka järjesti jäsenistölleen vuosittain yli kymmenen tapahtumaa ja osallistui myös muiden järjestämiin tapahtumiin kuten Kuralan ja Tuorlan yleisötapahtumiin. Näin Puutarhayhdistyksen toimintaan tuli uudelleen syyskokous, joka ei kuitenkaan ole sääntömääräinen eli sen laatima toimintasuunnitelma virallistetaan yhdistyksen vuosikokouksessa.

Vaikka syyskokouksen tehtävänä on valita seuraavan vuoden viherpeukalotoimikunta, voivat siihen osallistua kaikki yhdistyksen jäsenet, sillä siellä käsitellyt asiat, jotka pääasiassa liittyvät puutarha- ja kulttuuriharrastukseen, koskettavat myös useimpia puutarha-alan ammattilaisiakin. Yleensä syyskokouksessa tehdään yhteenveto matkoista ja muista vuoden tapahtumista diakuvien kanssa ja näin välitetään toiminnan anti tuoreeltaan jäsenille.

Yhden asian tai muita ylimääräisiä jäsenkokouksia Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksellä, aivan alkuvuosia lukuun ottamatta, on ollut erittäin vähän.

Johtokunta eli hallitus

Vuosisadan alussa yhdistyksen toimeenpaneva elin oli johtokunta, joka valitsi itselleen puheenjohtajan. Vasta 1980-luvulla otettiin käyttöön hallitus –nimike ja puheenjohtajan valinta jäsenkokouksessa. Hallitustyöskentelyssä jokaisella yhdistyksellä on oma toimintakulttuurinsa. Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksellä on tapana kutsua hallituksen kokouksiin myös hallituksen varajäsenet ja jaostojen ja toimikuntien edustajat. Näin ollen hallituksen kokouksiin osallistuu usein yli 10 henkilöä ja asiat voidaan päättää edustavalla määrällä.

Vuosi 2010 oli yhdistyksen juhluvuosi, kun täyteen tuli 100 vuotta. Hallitustyöskentelyssä se näkyi erikoislaatuisena ratkaisuna, kun hallitus ja Viherpeukaloiden valitsevat harrastaja- ja kulttuuritoimikunta pitivät pari yhteistä kokousta. Näin saatiin juhluvuoden erikoistapahtumat järjestettyä kaikkien aktiivitoimijoiden kesken. Osasyynä poikkeavaan käytäntöön oli myös sillä, että yhdistyksen johto oli uusiutunut ja organisaatiomuutos oli vielä käymisvaiheessa.

Toimikunnat ja työryhmät

Järjestötoiminnan pyörittäminen tapahtuu usein erilaisten toimikuntien tai työryhmien kautta. Lounais-Suomen Puutarhayhdistys valitsi ensimmäisinä vuosinaan 1910-luvulla usein lyhytaikaisia toimikuntia esimerkiksi seuraavan jäsenkokouksen järjestämistä varten. Tällöin kokoukset olivat osaltaan esitelmätilaisuuksia, jolloin työryhmä valmisteli ohjelman. Myös erillisiä asioita varten valittiin usein omia toimikuntiaan. Vakiona oli toiminnan alkuvuosina erilaisia yhteishankintoja hoitavat toimikunnat.

Huvitoimikunta valittiin myös toiminnan ensi vuosista alkaen. Myöhemmin seurasi retkeily- ja urheilutoimikunnat, jotka 1950-luvulla yhdistettiin huvitoimikunnan kanssa vähäksi aikaa yhdeksi isoksi järjestelytoimikunnaksi. Myöhemmin hiihtokilpailut ja 1960-luvulla myös pilkkikilpailut jäivät Martti Matilaisen tehtäviksi ja huvitoimikunnan roolin ottivat L-S Puutarhanaiset ja väliaikaisesti myös L-S Puutarhanuoret 1970-luvulla. Myöhemmin 1980-luvulta alkaen teatterimatkat hoidettiin Puutarhanaisten toimesta ja 2000-luvulla sen roolin otti Viherpeukaloiden kulttuuritoimikunta.

Lähinnä tulojen hankintaa varten L-S Puutarhayhdistys valitsi melko varhaisessa vaiheessa myyjäistoimikunnan, joka järjesti yleensä syksyisin pienoisenäyttelyitä ja niiden yhteydessä harjoitti tuotemyyntiä. Tämän roolin otti 1950-luvulla Puutarhanaiset, joita avustamaan valittiin pari miestä. 1960-luvun puolivälistä parin kymmenen vuoden ajan myyjäisiin osallistuivat puutarhanuoret, joiden toimikunta vastasi näistä toiminnoista, viimeksi 1980-luvun Farma -näyttelyissä.

Puutarhanäyttelyiden järjestämistä varten valittiin jokaiseen oma toimikuntansa. Omia näyttelyitä yhdistys järjesti vuosina 1935-1960, minkä jälkeen yhdistys valitsi järjestöjen yhteisiin näyttelytoimikuntiin omat edustajansa parin kymmenen vuoden ajan Turku Kukki -näyttelytoimikuntiin ja sen jälkeen Puutarhan Kevät-näyttelytoimikuntiin. Puutarhan Kevät -näyttelyiden jatkuessa säännöllisesti ei enää valittu näyttelykohtaisia toimikuntia, vaan pysyvään näyttelytoimikuntaan jokainen sopijaosapuoli valitsi omat edustajansa omaan tahtiinsa. Näyttelytoimikunta sitten nimesi työryhmiä ja vastuuhenkilöitä erikseen jokaiseen Puutarhan Kevät -näyttelyyn.

Myyjäisistä ja näyttelyistä saaduista tuloista osa käytettiin tuotteiden menekinedistämiseen. Näitä varten valittiin ensin yhdistyksen oma toimikunta, minkä korvasi 1965-näyttelyn jälkeen perustettu Kauppapuutarhaliiton piirin kanssa muodostettu yhteinen mainostoimikunta. Vuonna 1983 tämä yhteinen mainostoimikunta jaettiin kahteen osaan eli kukka- ja vihannesmainostoimikunniksi. Kukkamainostoimikunta käytti varansa loppuun 1990-luvun alussa paikallisiin TV-mainoksiin. Vihannesmainostoimikunta sinnitteli vuoteen 2005 ja käytti varoja näyttelyiden yhteisosastoihin ja mm. Paavo Nurmi Marathonien ruokatarjoilun kasviksiin.

Yhdistyksen täyttäessä pyöreitä vuosia valittiin usein juhlatoimikunta hoitamaan juhlien ja muiden siihen liittyvien tapahtumien järjestämistä ja historiikin laatimista varten. Viimeisin tähän mennessä valittu on 100-vuotisjuhlatoimikunta vuonna 2010, mikä organisoisi paitsi 100-vuotisjuhlan, järjesti mm. Turun Ruokamessuille järjestötoimintaa esittelevän osaston ja kasvisseminaarin.

Yhdistyksen jaostoilla Puutarhanaisilla ja Puutarhanuorilla oli omat omissa jäsenkokouksissa valitut johtokuntansa, jotka jäsenilleen tarkoitettujen ohjelmien lisäksi ottivat monien toimikuntien rooleja koko yhdistyksen puolesta. Puutarhanuorten toiminta sammui 1990-luvun alussa ja

Puutarhanaisten toiminta supistui niin, että johtokuntaakaan ei enää valittu. Puutarhanaisten pieni johtoryhmä järjesti kuitenkin teatterimatkoja 2000-alkuvuosiin asti ja vastasi puutarhanäyttelyjen arpojen myynnistä. Nämä toiminnot siirtyivät vuoden 2003 jälkeen Viherpeukaloiden kulttuuritoimikunnalle.

Oma lukunsa yhdistyksen organisaatiossa on Ruukkukasvikerholla, joka toimii yhdistyksen jaoksena. Sille ei valittu erillistä toimikuntaa, vaan puheenjohtaja ja sihteeri hoitivat kokoontumiset jäsenpuutarhoilla ja järjestivät matkoja, muutaman kurssiluontoisen tilaisuuden sekä erilaisia messuesiintymisiä. Varsinkin ulkomaisiin matkoihin osallistumista tarjottiin myös toisille yhdistyksen jäsenille sekä ulkopuolisille ruukkukasvien tuotannosta kiinnostuneille.

Viherpeukalotoiminnan liittäminen osaksi L-S Puutarhayhdistyksen toimintaa muutti myös järjestön organisaatioita. Viherpeukaloilla on ollut järjestön sisällä oma autonomiansa, minkä puitteissa on valittu ensin harrastajatoimikunta ja myöhemmin myös kulttuuritoimikunta. Toimikunnat ovat kuitenkin toimineet yhteisten kokousten kautta, joissa tehtävät on jaettu vastuuhenkilöille. Vuoden 2010 syyskokouksessa valittiinkin vain yksi viherpeukalotoimikunta, jonka tarkempi järjestäytyminen jätettiin tulevan vuosikokouksen jälkeiseen aikaan osana järjestön kokonaisvaltaista järjestäytymistä.

Toimi- ja vastuuhenkilöt

Kaikki järjestöt tarvitsevat aina puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, sihteerin ja varainhoitajan, jotka yleensä kuuluvat myös yhdistyksen hallitukseen. Vähänkin toimeliaammat yhdistykset tarvitsevat myös muita vastuuhenkilöitä. Jaostoilla on yleensä omat toimihenkilöt, samoin jokaisella toimikunnalla ja työvaliokunnalla on oltava puheenjohtaja ja sihteeri, joiden vakansseja toki voi yhdistää. Esimerkiksi puheenjohtajana voi olla yhdistyksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja sihteerinä yhdistyksen sihteeri, tai sitten pienen ryhmän puheenjohtajan ja sihteerin virkoja hoitaa sama henkilö. Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen toimikuntien alkuvuosien vastuuhenkilöistä on vain hajatietoja, mutta jaostojen toimihenkilöistä on jäänyt arkistoon kohtuullisen kattavat tiedot.

Puutarhayhdistyksen alkuvuosina valittiin myös muita vastuuhenkilöitä kuten emäntiä järjestämään kokousten ja tapahtumien kahvitusta tai muonitusta. Joskus vastuuhenkilöt sovittiin hallituksen tai toimikuntien kokouksissa tapaus kerrallaan, joskus löytyi järjestelijöitä luontevasti hoitamaan pidemmäksikin aikaa esimerkiksi teatterimatkoja tai puutarhavierailuja.

Parin ensimmäisen vuoden aikana yhdistys sopi eri henkilöitä pitämään yhteyttä alueen lehtiin kuten Turun Sanomiin, Uuteen Auraan ja Kansan Päivälehteen. Yhteyshenkilöiden toimenkuvasta ei kokouspöytäkirjoissa kerrota sen tarkemmin, mutta ilmeisenä toivomuksena on ollut laatia artikkeleita puutarhatuotannosta tai antaa siitä materiaalia toimittajille. Myöhemmin mainostoimikuntien puheenjohtajat ja sihteerit ovat pitäneet yllä lehdistösuhteita. Vuonna 2010 L-S Puutarhayhdistys valitsi tiedotusvastaavan juhluvuoden tapahtumien julkistamista varten.

Melko pian perustamisensa jälkeen Puutarhayhdistys valitsi puutarha-alan julkaisujen tilausten vastaanottajia. He ottivat vastaan jäsenten ja ehkä muidenkin alasta kiinnostuneiden Puutarhalehden, Flooralehden ja puutarhakalenterin tilauksia. Ottamalla vastaan lehtitilauksia yhdistys sai itselleen vapaakappaleita, jotka tallennettiin omaan kirjastoon. Vielä 1980-luvulla

asiamiehet ottivat vastaan puutarhajulkaisujen tilauksia, mutta silloin niillä ei enää ollut kytköstä Puutarhayhdistykseen.

Organisaatio jatkuvassa muutoksessa

Täytettyään 100 vuotta Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on jälleen pohtimassa organisaationsa uudelleen järjestelyjä. Vähän ennen juhlavuotta yhdistettiin Viherpeukaloiden sihteerin ja varainhoitajien toimet pääyhdistyksen toimihenkilöille. Vähän Viherpeukaloiden fuusion jälkeen järjestötoimintaan mukaan otettiin myös viherammattilaiset, joille on järjestetty omia tapaamisia, kursseja ja seminaaristeilyjä. Toiminta ei kuitenkaan ole saanut lopullista muotoaan, sillä ohjelmaa viherammattilaisille on järjestänyt ilman virallista valintaa sama henkilö, joka on ollut vastuussa Viherpeukaloiden toiminnasta ja jäsenkirjeiden laadinnasta. Muutenkin yhdistyksen piirissä on aika taas jakaa tehtäviä useammille vastuunkantajille tai muuten toiminta tukahtuu.

2000-luvulla yhdistyksen toimintaan on tullut myös puutarhaperinteen vaaliminen. Konkreettisesti se tuli yhdistyksen toimintaan mukaan Puutarhaperinnekeshankkeen muodossa. Hankkeen jälkeen perinnettä vaalimaan perutettiin oma yhdistys, missä mukana on myös 4 muuta järjestöä. Käytännössä Puutarhayhdistyksen jäsenet ovat vastanneet valtaosasta perinnekeshankkeen toiminnasta.

Edustajat

Yhdistyksen toimintaan kuuluu oleellisesti myös edustajat, joiden kautta se voi vaikuttaa omaa piiriään laajemmalle. Silloin kun Lounais-Suomen Puutarhayhdistys perustettiin, ei ollut mitään valtakunnallista puutarhajärjestöä puhumattakaan liittoa, mihin alueelliset järjestöt olisivat voineet liittyä. Mutta silloin oli jo useita alueellisia yhdistyksiä, jotka virittelivät yhteistyötään. Eräs yhteistyön muoto oli 'Puutarhamiesten' valtakunnalliset kokoukset. Näihin L-S Puutarhayhdistyskin lähetti edustajiaan. Yhdistyksellä ei kuitenkaan ollut alussa varoja matkakuluihin, joten edustajat matkustivat omalla kustannuksellaan, jos ylipäättään matkustivat. Näissä tapaamisissa perustettiin useinkin kertaan valtakunnallinen puutarhajärjestö, mutta ne kariutuivat, kunnes v. 1925 päästiin vakiintuneeseen valtakunnalliseen järjestelmään.

Vuonna 1925 perustettiin Suomen Puutarhaviljelijäin liitto, minkä jäseneksi myös Lounais-Suomen Puutarhayhdistys liittyi ja on sen jälkeen lähettänyt lähes joka vuosi edustajansa sen edustajiston kokouksiin. Puutarhaviljelijäin liitto muotoutui vähitellen koko puutarha-alan kattojärjestöksi ja vaihtoi nimensä vuonna 1968 Puutarhaliitoksi, kun jäsenjärjestöihin tuli muitakin kuin ammattiviljelijöitä.

L-S Puutarhayhdistyksen jäseniä on lähes aina ollut Puutarhaliiton hallituksessa. Yhdistyksen edustajat ovat olleet useasti myös tärkeässä roolissa valtakunnallisen Puutarhaliiton muotoutumisessa. Kun Puutarhaliiton hallitus muutettiin 1990-luvulla eri sektoreiden edustajien mandaattien mukaiseksi, oli Puutarhayhdistys mukana aktiivisesti luomassa paikallisyhdistysten edustusta. Samalla luotiin Puutarhaliittoon paikallisyhdistystoimikunta, minkä toimintaan Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on osallistunut aktiivisesti. Yhdistys on usein lähettänyt edustajiaan Puutarhaliiton järjestämille kursseille ja seminaaristeilyille.

Vuodesta 1965 Turussa on järjestetty puutarhanäyttelyitä vain eri järjestöjen yhteistyönä. Vuosien 1965-1980 Turku Kukki -näyttelyt järjestettiin Puutarhayhdistyksen ja Kauppapuutarhaliiton V-S piirin yhteistyönä ja mukana oli myös Suomen Kukkakauppaliiton V-S piiri. Sen jälkeen vuonna

1982 alkaneet Puutarha Kevät –näyttelyt olivat jo neljän yhdistyksen yhteinen hanke, mihin Puutarhayhdistys osallistui aktiivisesti vielä senkin jälkeen, kun näyttelytoiminnan vastuu siirtyi Turun Messukeskukselle. Puutarhayhdistyksellä onkin ollut tärkeä vastuu puutarhakulttuurin esille tuomisessa näissä yhteistoimintänäyttelyissä, sillä se on ollut vuosituhaten vaihteessa selvästi alueensa laaja-alaisin puutarhajärjestö.

Vuosien saatossa Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on ollut mukana monissa muissakin yhteiskunnan toiminnoissa. Alkuaikoina yhdistys on ollut mukana mm. alueen kauppakamarissa ja puutarhaopetusta ja neuvontaa harjoittavissa järjestöissä. Yhdistys sai oman edustajansa mm. Tuorlan maatalous- ja puutarha-alan oppilaitoksen hallitukseen 1980-1990-luvuilla. Sen kautta yhdistys osallistui myös Lounais-Suomen Vihertietokeskuksen toimintaan, joka tosin jäi lyhytaikaiseksi, kun mukaan lähteneillä laitoksilla oli erilaiset näkemykset yhteistyöstä.

Jaostot

Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen toiminnan pyörittämiseen riitti aina 1950-luvulle asti hallitus ja toimikunnat. Jäsenistön kasvaessa ja naisten esiinmarssi yhteiskunnassa johtivat jaostotoiminnan luomiseen. Jaostot ovat muuttuneet vuosien varrella, kun jäsenistö ja koko yhteiskunta on kokenut muutoksia.

Lounais-Suomen Puutarhanaiset

Lounais-Suomen Puutarhanaiset perustettiin vuonna 1953 tehostamaan yhdistyksen toimintaa. Päätös oli varmaan hyvin tarpeellinen, sillä ammattiviljelijäin mielenkiinto oli jo suuntautumassa ammattikunnan taloudellisia etuja ajavien toimialajärjestöjen suuntaan. Puutarhanaisille löytyikin heti paljon tehtäviä: Erilaisilla myyjäisillä ja puutarhanäyttelyissä ja muissakin tapahtumissa järjestetyillä arpajaisilla hankittiin varoja yhdistystoimintaa ja hyväntekeväisyyttä varten, joulujuhlilla, kukkaistanssiaisilla ja teatterimatkoilla järjestettiin jäsenille virkistävää ohjelmaa. Oma sosiaalista yhteisöä lujitettiin jäsenten kotona pidetyillä kerhoilloilla, joissa naisetkin saivat tietoa yleisestä ammatti- ja yhteiskunnan kehityksestä.

1950-luvulla Puutarhanaisten järjestämät syysmyyjäiset olivat sangen tuottoisia, useana vuotena ne toivat yhdistyksen kassaan jopa kolme kertaa enemmän varoja kuin jäsenmaksut. Myyjäiset, joita järjestettiin vuosittain vaihtuvissa paikoissa, eivät olleet pelkästään torimyyntiä, vaan ne oli rakennettu sopivan tilavaan huoneistoon, missä voitiin laittaa tuotteista informatiivisiä näyttelyitä ja pitää esitelmiä ja havaintoesityksiä. Yleisön valistuksen aiheet vaihtelivat jonkin verran, mutta yleensä ne käsittelivät kukkien ja kasvien käyttöä ja yleistä talouden hoitoa. Seuraavalla vuosikymmenellä kaupan logistiikan ja yhteiskunnan valistustoiminnan kehitys vähensi neuvonnallisten myyjäisten merkitystä, mutta rinnalle tulikin 5 vuoden välein järjestetyt Turku Kukkii –näyttelyt.

Puutarhanaisten syysmyyjäiset jatkoivat jo aiemmin yhdistyksen myyjäistoimikunnan aloittamaa perinnettä, ja ilmeisesti myös pääasiassa samojen henkilöiden toimesta. Erona oli vain se, että nyt toiminnan organisoivat naiset itse, mikä näkyi myös tapahtumien sisällön paranemisena ajatellen kukkien ja kasvien ostajien tarpeita. Sen jälkeen, kun myyjäistoiminnan taloudellinen tulos alkoi heikentyä ja aktiivisten puutarhanaisten ikä karttua, avuksi tulivat L-S Puutarhanuoret.

Puutarhanaiset jatkoivat myös ennen sotia alkaneiden kukkaistanssiaisten perinnettä, mikä alkoi kuitenkin laantua 1970-luvulla. Viimeisiksi tanssiaisiksi jäivät v. 1972 pidetyt tulppaanitanssiaiset hotelli Ruissalossa ja v. 1974 pidetyt kukkaistanssiaiset Naantalin Kaivohuoneella. Puutarhanaisten järjestämissä viimeisissä joulujuhlissa 1960-luvulla ohjelman teossa avustivat jo Puutarhanuoret, jotka sittemmin 1970-luvulla järjestivät joulujuhlia itsenäisesti omalle porukalleen.

Sen jälkeen, kun Puutarhanaisten vanha aktiiviryhmä kuten Meeri Murto, Ulla Laine ja Onerva Suominen jättivät vastuun, alkoi toiminta laantua. 1980-luvulla jaostolle löytyi vielä 3 henkinen ryhmä, joka alkoi järjestää koko yhdistykselle teatterimatkoja ja hoitaa puutarhanäyttelyiden arpojen myyntiä aina vuoteen 2003 asti, jolloin vetovastuuseen tulivat Viherpekalot.

Lounais-Suomen Puutarhanuoret

Lounais-Suomen Puutarhayhdistykseen oli esitetty nuorisajaostoa jo vuonna 1947, mutta se saatiin toteutettua vasta vuonna 1962. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Markus von Weissenberg ja varapuheenjohtajaksi Esko Murto. Molemmat lähtivät kesken vuoden opiskelemaan puutarhatiedettä Tanskaan ja uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Antero Lyytinen ja varapuheenjohtajaksi Marja Vaura (myöhemmin Ruohomäki). Alkuvuosien sihteerinä toimi Pirkko Ruohomäki. Muita puutarha-alalla tunnettuja vastuuhenkilöitä olivat mm. retkien järjestäjänä Kalevi Hämäläinen (myöhemmin mm. konsulenttina) ja huvitoimikunnan puheenjohtajana Hannes Turunen, joka toimi myöhemmin ”legendaarisena” joulupukkina puutarhaväen joulujuhlissa.

Puutarhanuorten ensimmäisinä vuosina Kupittaalla toimi puutarhakoulu, minkä oppilaiden osallistuminen nuorten toimintaan toi oman lisänsä osanottajamääriin. Toiminta olikin hyvin vilkasta ja monipuolista. Kerhokokouksia pidettiin parhaimmillaan kerran kuukaudessa ja niiden ohjelmaan kuului alussa esitelmä tai alustus, mitä seurasi aiheesta keskustelu ja vapaa muotoista seurustelua. Samoin retkeiltiin paikallisiin puutarhakohteisiin kuten kasvitieteelliseen puutarhaan, Kultarantaan ja puutarhantutkimuslaitokselle sekä lähistön kauppapuutarhoihin. Muutaman kerran tehtiin pidempi matka, esim. Tampereelle, Satakuntaan ja Helsinkiin.

Vuosina 1963-1971 Puutarhaliitto järjesti valtakunnalliset taitomestaruuskilpailut, joihin kaikkiin L-S Puutarhanuoret lähetti oman joukkueensa, kohtuullisen hyvällä menestyksellä! Turussa osattiin valmistautua taitomestaruuskilpailuihin, sillä yhdistys lähetti v. 1962 Marja Vauran tutustumaan Norjan vastaaviin kisoihin. Vuonna 1965 taitomestaruuskilpailut järjestettiin Turussa, minne saatiin lisäväriä kilpailun ulkopuolella osallistuneesta Ruotsin Nordköpingin puutarhakoulun joukkueesta. Puutarhanuorten valtakunnallinen toiminta ”väljähti” kuitenkin nopeasti ja ilmeisesti Puutarhaliitosta ei löytynyt riittävän energistä vetäjää asialle, joten vuoden 1971 kisat Reitkallissa jäivät viimeisiksi.

Myös Turussa puutarhanuorten toiminta oli 1970-luvulla uusien haasteiden edessä, jo Kupittaa koulun loppuminen merkitsi toiminnan tasaantumista. Esimerkiksi kerhoillat jäivät pois lähes kokonaan eikä niitä saatu elvytettyä edes vuonna 1980 kokeillulla opintopiirillä. Retkeilyt sen sijaan jatkuivat entisellään ja ulottuivat jo maan rajojen ulkopuolelle. Vuosikymmenen aikana käytiin mm. Tallinnassa, Gotlannissa, Leningradissa, Ahvenanmaalla ja Tukholmassa. Viimeinen pidempi matka oli vuonna 1984 tehty ruskamatka Lapin käsivarteen, minne eräs entinen puutarhanuori oli muuttanut. 1970-luvulla traditioksi muodostuivat Kaarinan Maanviljelysseuran saunahuvilan keväiset siivoustalkoot, mikä korvattiin kolmella saunailalla makkaranpaistoinen.

Puutarhanuoret osallistuivat aktiivisesti yhdistyksen urheilutapahtumiin kuten hiihtokilpailuihin ja muutamana vuonna järjestettyyn pilkkikilpailuun. 1960-luvulla tehtiin pari omaa polkuretkeä ja 1980-luvulla käytiin kerran viikonlopun laskettelu- ja hiihtoloman merkeissä Ellivuoressa. 1970-luvulla aloitettiin jokavuotiset lähes kymmenen vuoden ajan järjestetyt viikonlopun kestävät kalastusmatkat eri puolille Turun- ja Ahvenanmaan saaristoa. Lentopallo oli suosittua myös noin kymmenen vuoden ajan, kun talviaikaan vuokrattiin viikoittaiseen treeniin sali jostain Turun koulusta ja kesäisin kokoonnuttiin palloilun merkeissä melko säännöllisesti Seurakuntien puutarhan, Vauramäen puutarhan tai Huiskulan kentillä.

Varoja L-S Puutarhanuoret hankkivat lähinnä myyjäisten kautta. 1960-luvulla oli mm. viherkasvien myyntinäyttely Konserttitalolla ja pari kertaa pidettiin kesäkukkien myyntinäyttelyitä. Muutaman kerran Puutarhanuoret osallistuivat yleisiin joulumyyjäisiin valmistaen sinne erilaisia istutuksia. Puutarhanuoret saivat myös talkookorvausta puutarhanäyttelyistä. 1970-luvulla Puutarhanuoret osallistuivat myös omalla myyntitorillaan Farma –maatalousnäyttelyihin.

Lounais-Suomen Puutarhanuorten toiminta laantui 1980-luvun aikana ja päättyi 1990-luvun alkupuolella. Sillä oli aikoinaan merkitystä nuoren polven ”sisääntuloon” järjestötyöhön ja puutarha-alaan, mihin he voivat tutustua oman järjestön kautta verraten monipuolisesti. Myös puutarha-alan tunnetuksi tekemisessä heillä oli merkittävä vaikutus paitsi omien neuvonnallisten myyntitapahtumien niin myös muun puutarhaväen kanssa toteutettujen tapahtumien kautta. Puutarhanuoret olivat hyvä lisä puutarhanäyttelyiden talkoissa ja hedelmällistä oli myös yhteistyö Ruukkukasvikerhon kanssa, kun järjestettiin kesäkukkien myyntinäyttelyitä ja istutettiin kesäkukkien näytemaita.

Ruukkukasvikerho

Ruukkukasvikerho perustettiin vuoden 1971 syksyllä ja koska kaikkien mukaan tulleiden puutarhojen omistajat olivat Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen jäseniä, kerhon jäsenet päättivät tehdä siitä jaoston yhdistykseen. Kerhoa ei kuitenkaan organisoitu samalla tavalla kuin Puutarhanaiset tai –nuoret. Kerholla valittiin puheenjohtaja ja sihteeri, mutta ei erillistä toimikuntaa, vaan kaikki kokoukset olivat avoimia kaikille jäsenille. Kerholla ei ollut myöskään omaa kirjanpitoa.

Kerho kokoontui pääasiassa jäsenpuutarhoilla ilman etukäteen tehtyä alustusta tai sovittua keskustelun aihetta. Kotimaan retkiä toisten paikkakuntien ruukkukasviviljelmille tehtiin 2-3 vuoden välein. Ulkomaan matkat aloitettiin v. 1972, jolloin tehtiin viikon bussimatka Tanskaan. Sen jälkeen käytiin pari kertaa Ruotsissa, Norjassa ja Hollannissa sekä kerran Englannissa, Itävallassa ja Saksassa. Turun ruukkukasvien viljelyn maine toi ulkomaan matkoille osanottajia muualtakin Suomesta.

Kerho piti 1970-luvulla ryhmäkasviesittelyjä ja istutti ryhmäkasvien näytemaita ensin Ruissalon kasvitieteelliseen puutarhaan, sitten Turun Tähtäpuistoon ja kerran Kaarinan Veteraanipuistoon. Yhteisiä messuosastoja rakennettiin pari kertaa Helsingin puutarhanäyttelyyn ja muutaman kerran Puutarhan Kevät –näyttelyihin 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa. Muuten toiminta hiljeni, kun ruukkukasviviljelijäin yhteistoiminta alkoi kehittyä 1980-luvun lopulla Kauppapuutarhaliiton ruukkukasvijaostossa.

Lounais-Suomen Viherpeukalot

L-S Puutarhayhdistyksen toiminta sai uuden ulottuvuuden, kun sen toimintaan liitettiin vuonna 2002 Turun Seudun Viherpeukalot. Sen jälkeen yhdistyksen jäsenenemmistön ovat muodostaneet puutarhaharrastajat. Jaosto aloitti toimintansa samalla tavalla kuin aiemmin olivat toimineet Puutarhanaiset ja Puutarhanuoret. Toimintaa on kuitenkin koko ajan rationalisoitu: Parin vuoden kuluttua fuusiosta luovuttiin kevätkokouksesta, joka sulautettiin yhdistyksen vuosikokoukseen, ja vuonna 2008 yhdistettiin jaoston ja yhdistyksen sihteerien ja varainhoitajien tehtävät samoille henkilöille.

Viherpeukalot alkoivat järjestää teatterimatkoja ja muita kulttuuritapahtumia samalla tapaa kuin aiemmin olivat tehneet Puutarhanaiset. Naisilta periytyi myös puutarhanäyttelyissä tapahtuvat arpojen myynnit Viherpeukaloille. Viherpeukaloiden myötä Puutarhayhdistyksen toimintaan tulivat taas ulkomaanmatkat, joiden sisältö tosin muuttui enemmän puutarhaharrastuksen ja kulttuurin suuntaan.

Lounais-Suomen Viheryrittäjät

Viheralan kasvu on tuonut alalle monia pienyrittäjiä, joista useimmat eivät olleet järjestäytyneet valtakunnallisiin yhdistyksiin. Heitä varten järjestettiin v. 2007 oma verkosto, joka toimii L-S Puutarhayhdistyksen puitteissa. Viheryrittäjät ovat hyvin löyhä yhteisö, jolla ei ole nimettyjä vetäjiä. Merkittävin toimintamuoto on ollut helmikuussa järjestetty piknik-risteily ruotsinlaivoille. Seminaariristeilyn ohjelmasta suurin osa on jäsenten itsensä tuottamia esitelmiä ja alustuksia sekä keskusteluja. Risteilyt on organisoinut Marianne Blom-Salola vuosina 2007-2010, hän on muutenkin toiminut verkoston tiedottajana. Vuonna 2008 risteilyllä oli mukana Viherpeukaloryhmä.

Järjestöjen yhteistyö

Suomi on yhdistysten luvattu maa, mutta nämä tuhannet yhdistykset ovat melko harvoin yhteistyössä keskenään. Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksenkin historiassa ensimmäisinä vuosikymmeninä ei ollut juuri mitään kanssakäymistä toisten järjestöjen kanssa. Aura Trädgårdsvännerkin sai ”rukkaset” kysytyään Puutarhayhdistystä mukaan järjestämäänsä puutarhanäyttelyyn.

Yhteistyö muiden alueiden kanssa

Paikallisella puutarhajärjestöllä ei ole kovin paljoa yhteistyömahdollisuuksia muiden alueiden paikallisjärjestöjen kanssa, mutta jotain sentään voi tehdä yhdessä. Ennen oman keskusjärjestön perustamista yhteistyö olikin projektimaista: L-S Puutarhayhdistyksen osallistui heti ensimmäisestä vuodestaan alkaen ”puutarhamiesten kokoontumisiin” muutaman vuoden välein. Pari kertaa näissä tapaamisissa saatiin aikaan yhteinen järjestö, mutta ne kaatuivat ennen vuotta 1925. Sen jälkeen L-S Puutarhayhdistys on ollut aktiivinen valtakunnallisen yhteistyön kehittäjä.

L-S Puutarhayhdistyksen arkistoista löytyy ensimmäisiltä vuosikymmeniltä joitain mainintoja yhdistyksen vierailuista toisten alueiden puutarhajärjestöjen luona. Tällöin isäntäseura on järjestänyt tutustumisia alueensa puutarhaviljelmiin ja muihin puutarhakohteisiin ja ehkä auttanut muunkin ohjelman ja mm majoituksen järjestelyissä. Vastaavasti löytyy jokunen maininta muiden järjestöjen vierailuista Turun alueella. L-S Puutarhanuoret tekivät 1960-luvulla vierailut

sisarjärjestöjen luokse Helsinkiin ja Tampereelle ja sai nämä myös vieraakseen. Vuonna 1973 L-S Puutarhanuoret kysivät mukaansa Gotlannin matkalle Tampereen puutarhanuoria, joita osallistuikin matkalle vajaa 10 henkilöä. Myöhemmin Ruukkukasvikerhon ulkomaan matkoille ja Puutarhayhdistyksen kaukomaisten matkoille osallistui muilta paikkakunnilta henkilöitä.

Puutarhanuorten toiminta alkoi kuitenkin laantua monin paikoin 1980-luvulla, vaikka Puutarhaliitolla olikin yrityksiä jatkaa valtakunnallisia tapaamisia PULNU:n organisaation kanssa. Muutama tapaaminen saatiinkin aikaan ja tekipä Euroopan puutarhanuorten järjestö vierailun 1990-luvun alussa Suomeen. L-S Puutarhanuoret osallistuivat kansainväliseen vierailuun toimimalla pari päivää heidän isäntänään. Puutarhanuorten toiminnan loputtua on Puutarhaliiton paikallisyhdistystoimikunta järjestänyt järjestöille yhteisiä seminaaristeilyjä ja matkoja naapurimaihin ja vierailuja kotimaan puutarhakohteisiin. Turusta näihin on osallistuttu vaihtelevasti, mutta sen jälkeen, kun Puutarhayhdistys ja Viherpeukalot fuusioituivat, on Puutarhayhdistys lähettänyt aina joitain edustajia seminaaristeilyille ja naapurimaihin suuntautuneille matkoille.

Puutarhanäyttelyissä näyttäviä tuloksia

Yhteistyön ideaa puutarhanäyttelyiden järjestämisessä oli idätetty heti Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen alkuaikoina, mutta ruotsinkielisen sisarjärjestön kutsu ei silloin innostanut alkutaipaleella ollutta yhdistystä. Oikeastaan yhteistyö löytyi vasta, kun se oli ainoa järkevä tie edetä. Toisen maailmansodan jälkeen puutarhanäyttelyt olivat saaneet kansan suosion, mutta paikallisilta puutarhajärjestöiltä alkoivat ammattiviljelijät loppua. Ensin lopahti Aura Trädgårdsvännerien puhti ja heidän viimeinen oma puutarhanäyttely järjestettiin vuonna 1957. L-S Puutarhayhdistyksellä oli menestynyt näyttely vielä vuonna 1960, mutta ammattiviljelijät olivat jo selvästi hakeutuneet toimialajärjestöihin.

1960-luvun alussa turkulaiset kasvihuoneviljelijät Reinon Murron johdolla ottivat uuden askeleen ja päättivät järjestää L-S Puutarhayhdistyksen ja Kauppapuutarhaliiton V-S piirin yhteisen puutarhanäyttelyn vuonna 1965. Reino Murto valitettavasti kuoli samana vuonna, mutta seuraajaksi tuli Tauno Niinivirta, joka oli näyttelypäällikkönä kaikissa Turku Kukki –näyttelyissä. Kasvihuoneita edustavat järjestöt ottivat vielä kumppanikseen Suomen Kukkakauppiasliiton V-S piirin, joka sai edustajansa näyttelytoimikuntiin ja osan näyttelyiden tuotoista.

1980-luvun alussa oli syksynäyttelyiden eväät syöty, mutta uusi ratkaisu oli jo vireillä. Aura Trädgårdsvännerien 100-vuotisjuhlat oli tulossa ja yhdistyksen puheenjohtaja tarjosi Turku Kukki – näyttelyitä järjestäneille järjestöille neljän järjestön yhteistyötä kevätnäyttelyn järjestämiseksi. Ajatus sai kannatusta ja niin alkoi vuonna 1982 Puutarhan Kevät –näyttelyjen aika. Suurten ja näyttävien näyttelyjen tekeminen alkoi kuitenkin tulla liian raskaaksi järjestöjen talkoolaisille, mutta 1900-luvun lopulla solmittu yhteistyö Turun Messukeskuksen kanssa takasi näyttelyiden rakentamisen 2000-luvulla ainakin ensimmäisen vuosikymmenen ajan.

Puutarhan Kevät –näyttelyissä otettiin 1900-luvun lopulla ohjelmaan omenien varttaminen, mihin saatiin apua Hedelmän- ja Marjanviljelijäin Liiton jäseniltä. 2000-luvun alussa Lounais-Suomen Puutarhayhdistys otti omalle osastolleen Ruususeuran ja Dendrologiaseuran paikallisosastot, jotka oman toiminnan esittelyn ohella täydensivät yleisöneuvontaa. Myöhemmin puutarhaneuvontaa tulivat täydentämään vielä viheralan yrittäjät, joista suurin osa liittyi myös Puutarhayhdistyksen jäseniksi.

Puutarhanäyttelyissä virinnyt yhteistoiminta poiki vielä monia muitakin yhteistyökuvioita. Esimerkiksi ruusun vuonna 2002 rakennettiin kirjamessuille Puutarhayhdistyksen ja Ruususeuran yhteistyöllä ruusupuisto. Turun Ruokamessujen alkaessa vuonna 2005 syntyi yhteistyökuvio kivuttomasti Aura Trädgårdsvännerien, kukkakauppiaiden, Kauppapuutarhaliiton piirin ja Lounais-Suomen Viherpeukaloiden kesken, mitä joskus on täydentänyt Vihannesviljelijät ry. Myös puutarhajärjestöjen yhteiset pikkujoulut 1900-luvun lopulla olivat seurausta näyttelyissä virinneestä yhteistyöstä. Yhteisiä matkoja sen sijaan ei tehty muuta kuin pari kertaa käytiin 1980-luvulla Tukholman puutarhanäyttelyissä.

Monia yhteistyötahoja

Puutarhan Kevät –näyttelyjen ”neljän koplan” lisäksi Puutarhayhdistyksellä on ollut monia muitakin yhteistyötahoja. Merkittävin niistä on ollut Turun Seudun Viherpeukat. Kiinteä yhteistyö syntyi jo siitä, että Puutarhayhdistyksellä ja Viherpeukaloilla oli kymmeniä yhteisiä jäseniä ja järjestöillä oli sama puheenjohtajakin vv. 1985-1992. Periaatteessa molempien järjestöjen jäsenille ilmoitettiin toisen järjestämistä matkoista ja muista tapahtumista. Viherpeukat ovat myös osallistuneet perustamisensa jälkeen mm. kaikkiin Turussa pidettyihin puutarhanäyttelyihin ja ruokamessuihin ja moniin muihinkin tapahtumiin talkootöillään ja omilla osastoillaan.

Viherpeukat aloittivat 1900-luvun lopulla yhteistyön Peltolan siirtolapuutarhan kanssa, minkä seurauksena heidän kerhotalollaan järjestettiin mm. monia kädentaitokursseja. Myös yhteisiä matkoja järjestettiin Suomeen ja ulkomaille. Tämä johti lopulta siihen, että Ari ja Helena Honka-Hallila aloittivat vuosittaisten yhteisten, runsaan viikon kestävien, moniin Euroopan maihin ulottuvien matkojen järjestämisen vuonna 2005.

Yhteistyötä on tehty muidenkin kuin puutarhajärjestöjen kanssa. Marttapiiriliiton kanssa oli pieni yhteistyökuvio 1990-luvun alussa, Martat olivat mm. mukana ensimmäisillä Ruoka-Farma –messuilla esittelemässä kasvien käyttöä.

Puutarhayhdistys kokeili v. 1986 myös järjestöjen yhteistyön tiivistämistä Lounais-Suomen puutarhaneuvostoksi nimetyn organisaation kautta. Kokeilu kesti vain yhden vuoden, kun sen vetäjälle tuli runsaasti koko Suomen puutarhamarkkinoita koskevia töitä. Ehkäpä pian olisi taas sopiva hetki herättää maakunnallinen puutarhaneuvosto, sillä monet yleisjärjestöt kuten Martat ja 4H –organisaatiot toimivat myös puutarhaharrastuksen parissa ja Turun seudulla toimii monien valtakunnallisten puutarhajärjestöjen piiriorganisaatioita tai kerhoja.

Yhteisen puutarhaperinteen vaaliminen

Yhteiset puutarhanäyttelyt vaikuttivat monella tavalla siihen, että puutarhajärjestöt aloittivat kiinteän yhteistyön puutarhaperinteen vaalimiseksi. Ensiksi ne antoivat varoja puutarhaperinnekeseuksen luomiseen ja hoitoon, toiseksi yhteistyö oli omaksuttu näyttelyissä ja kolmanneksi näyttelyä varten kerran koottu vanha esineistö suorastaan vaati museointia. Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen hankkeen kautta saatiin puutarhamuseo ja luotiin perinteen hoitamista varten oma järjestö, Lounais-Suomen Puutarhaperinneyhdistys, jonka jäseniksi tulivat näyttelyorganisaatiossa mukana olleet neljä järjestöä ja Tuorla Kilta.

L-S Puutarhaperinneyhdistys istutti ensimmäiseksi omenien perinnelajikkeiden näytemaan Tuorlan maille ja alkoi sitten valmistella puutarhaperinnekeskusta varten lahjoituksena saadun Sipilän talon

kunnostusta. Rakennusperinteen ystävien järjestämässä kuntokartoituskurssissa vuonna 2007 saatiin selville Sipilän talon kunnan heikot pisteet. Varsinainen kunnostus alkoi vuonna 2008 ja osoittautui kalliimmaksi kuin alun perin osattiin arvioida. Sipilän talon kunnostus tulee siis jatkumaan vielä usean vuoden ajan, mikä oleellisesti hidastaa varsinaisen perinnekeskustoiminnan kehittämistä.

Nopeutuva muutosvauhti uhka ja mahdollisuus

Maailma muuttuu jatkuvasti ja jokaisen organisaation on osattava mukautua siihen, mikäli haluaa pysyä toimivana ja elävänä. Muutosvauhti alkoi nopeutua merkittävästi vuosituhannen lähestyessä ja vauhti tuntuu yhä kiihtyvän: Suomi integroitui Euroopan Unioniin saaden uusia tuontiuhkia ja vientimahdollisuuksia, avautui muutenkin maailmalle ja saa nykyään yhä enemmän toivottuja ja vähemmän toivottuja maahan muuttajia. Lisäksi internetin kautta lähes jokaiseen kotiin tulee uusia mahdollisuuksia ja uhkia. Näihin ja moniin muihin joutuu myös Lounais-Suomen Puutarhayhdistys varautumaan ja mukautumaan.

Jäsenkunta uudistuu

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys ei osannut viime vuosituhannen lopulla uudistaa jäsenistöään ja oli jo lähes kuolon kourissa ennen, kuin ratkaisu löytyi puutarhaharrastajista. Sitä ennen yhdistystä piti pinnalla vain yhteistyö toisten järjestöjen kanssa Puutarhan Kevät –näyttelyissä. Määrällisesti pienempi muutos löytyi uudesta jäsenryhmästä, viheryrittäjistä, mikä antoi uuden toimintakentän, joka puolestaan tukee oikein hoidettuna myös vaativaa työtä puutarhaharrastuksen parissa.

Puutarhaharrastus itsessään on jo kokenut nopeita muutoksia eikä mikään viittaa siihen, että harrastuskenttä olisi asettumasta aloilleen. Puutarhaharrastus on kasvanut nopeasti, mutta myös muuttunut, ja laadullinen muutos nopeutuu kaikkein voimakkaimmin. Länsinaapurista näemme, että meillekin tulee eriytyviä harrastuskenttiä puutarhaharrastuksen sisälle: Näitä varten syntyy erilaisia kasviryhmiä, missä ruusu-, rhodo-, kärhö-, pelargoni-, orkidea-, bonsai- ym harrastajat voivat keskenään kehittää omaa harrastustaan. Tuhannen taalan kysymys on: Voivatko erilaiset pienryhmät muodostaa Lounais-Suomen Puutarhayhdistyksen sisälle toimivia jaostoja vai solmitaanko pienryhmien kanssa yhteistyösuhde. Vai jätetäänkö ne huomioimatta ja keskitytään vain keskiarvoharrastajiin?

Entä mitenkä tulisi suhtautua uussuomalaisiin, maahanmuuttajiin? Voisiko heistäkin tulla uusia jäseniä tai yhteistyökumppaneita, vai ovatko ulkopuolelta tulleet liian vaarallisia ja uhkaavat totuttuja ja turvallisia tapojamme? Yksi afrikkalainen ruokakurssi alle kymmenelle vanhalle jäsenelle ei tähän antanut vielä minkäänlaista vastausta.

Perinteen vaaliminen palkitsee - joskus

Uusi tehtäväkenttä Puutarhayhdistykselle on löytynyt myös vanhasta. Vanhassa puutarhaperinteessä on monia hyviä asioita myös meille ja ennen kaikkea meidän jälkeemme tuleville. Tähän yhdistys on jo varautunut paremmin kuin uusien tapojen omaksumiseen. Yhdistyksen puutarhaperinnekeskushanke loi puutarhamuseon ja pani alulle elävän puutarhaperinnekeskuksen rakentamisen. Lisäksi mukaan saatiin toisetkin Turun seudulla toimivat puutarha-alan järjestöt.

Perinteen vaalimisen haaste on kuitenkin suuri. Toiveet nopeasta edistymisestä karisivat sen jälkeen, kun Tuorlan oppilaitokselta lahjaksi saatua Sipilän taloa alettiin kunnostaa. Ongelma ratkeaisi nopeasti, jos jostain saataisiin n. 50 000 euroa. Silloin voitaisiin palkata ammattimiehiä ja ostaa tarvikkeita ja päästäisiin nopeasti rakentamaan ympärille perinnetarhat ja sisälle perinnetietokeskus. Tästä unelmoidessa, voimme muutaman vapaaehtoisen voimin jatkaa talkootöitä hitaaseen tahtiin.

Puutarhaperinteen säilyttämisen ja kehittäminen nykypäivän ja tulevaisuuden tarpeisiin etenee hitaasti, koska meidän puutarhakulttuuri on nuorta. Suurin osa vielä 1980-luvulla elinvoimaisista puutarhaviljelmistämme on joko lopettanut tai hitaasti hiipumassa pois. Eikä ensimmäisen tai toisen polven puutarhaviljelijä voi ymmärtää, miten ainutlaatuista perinnettä hänen pieni ja vaatimaton puutarhansa kantaa. Eikä viheralallakaan ole esittää juuri mitään yli 50 vuotta vanhaa tekniikkaa. Ja harrastajista vain harvalla on hallinnassaan perinnekartanoa. Silti elinvoimaisen puutarhaperinteen vaalijoiden ryhmän kokoaminen on hyvä tavoite, jota tulevat sukupolvet osaavat kiittää, koska silloin nykypäivän tavalliset esineet ja tavat ovat muuttuneet kadonneen maailman perinnöksi.

Viestintä kehittyy

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys on tiedottanut asioistaan jäsenille pääasiassa kahdella tavalla eli jäsenkirjeiden ja lehti-ilmoitusten kautta. Alussa ilmoiteltiin paikallisten sanomalehtien, sitten puutarhalehtien kautta. 1950-luvun lopulla ilmoituskanavaksi vakiintui kerran viikossa ilmestyvä Puutarha-Uutiset, joka käytännössä tavoitti kaikki jäsenet. 1960- ja 1970-luvuilla vakiintui tavaksi lähettää jäsenille vain jäsenmaksulomake, eikä sitäkään tarvinnut lähettää kuin pienelle osalle jäsenistä, kun useimmat olivat ainajäseniä. Asiaan tuli muutos 1980-luvulla, mutta jäsenkirjeiden tarve pysyi kuitenkin pienenä.

Viestintätarve muuttui kertaheitolla, kun v. 2002 jäseniksi tulivat puutarhaharrastajat. Sen jälkeen mukaan tulleille viheryrittäjillekään ei kaikille tule nykyään ammattilaisille tiheimmin ilmestyvää Puutarha & Kauppa –lehteä. Jäsenkirjeitä lähetetään nykyään (2010-luvulla) 4-5 kappaletta vuodessa. Paperikirjeiden rinnalle tuli 2000-luvulla sähköpostikirje, joita lähetettiin vuonna 2010 n. 1/3-osalle jäsenistä.

Lounais-Suomen Puutarhayhdistys avasi omat kotisivunsa vuonna 2009. Sivusto on kehittynyt hitaasti eikä tarjoa vielä riittävästi informaatiota. Kehittymistä hidastaa se, ettei yhdistyksen piirissä ole riittävästi sisällön tuottajia, mutta se asia parantunee ajan myötä. Ehkäpä sivuilla voisi antaa tilaa yksityisille blogien kirjoittajille? Sivujen kuvagalleriaankin voisi useampi jäsen antaa oman panoksensa.

Valmistautuessaan 100-vuotisjuhliinsa Lounais-Suomen Puutarhayhdistys julisti jäsenilleen valokuvauskilpailun vuonna 2009. Erilaisia kuvia saatiinkin runsaasti yli 1000 kpl. Niiden tallentamista varten yhdistys hankki erillisen muistiyksikön, mihin voi tallentaa kuvat sähköiseen muotoon. Sen jälkeen siihen on kerätty paljon muitakin kuvia, joita jäsenet voivat hyödyntää esimerkiksi pitäessään puutarha-aiheisia esityksiä. Kuva-arkisto tallentaa myös yhdistyksen ja laajemmin koko puutarha-alan historiaa.

Vuoden 2009 valokuvakilpailun voitti Heikki Aalto, jonka yli 600 kuvan ruusukokoelma on mainio lähde lajiketunnistusta ja –esittelyä varten. Parhaimmista kuvista tehtiin kuvatauluja, jotka esiteltiin suurelle yleisölle Puutarhan Kevät 2010 –näyttelyssä. Muutamista kuvatauluista tehtiin saman

syksynä ruokamessujen osastolle sisustustauluja, joista osa on jo myyty. Vaikka vuoden 2011 yleisölle suunnattu valokuvauskilpailu ei tuottanut toivottua tulosta, niin digikuvauksen yleistyessä se tarjoaa uusia mahdollisuuksia mm. puutarhataiteen luomiseen.

Historiikin on koonnut ja kirjoittanut Juhani Piirainen.